

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

FARKLI LİGLERDE OYNAYAN BASKETBOLCULARDA
DUYGUSAL ZEKÂ İLE TAKIM DİRENCİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU AKGÜN

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. İLHAN ADILOĞULLARI

ÇANAKKALE - 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

**FARKLI LİGLERDE OYNAYAN BASKETBOLCULARDA DUYGUSAL
ZEKÂ İLE TAKIM DİRENCİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU AKGÜN

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. İLHAN ADILOĞULLARI

ÇANAKKALE - 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Duygu AKGÜN tarafından Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI yönetiminde hazırlanan ve **31/01/2022** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Farklı Liglerde Oynayan Basketbolcularda Duygusal Zeka ile Takım Direnci Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI

(Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Can ÖZGİDER

Dr. Öğr. Üyesi Nahit ÖZDAYI

İmza

.....

.....

.....

Tez No :

Tez Savunma Tarihi : 31//01/2022

Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.././20..

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

(İmza)

Duygu AKGÜN

02/02/2022

ÖNSÖZ

Sporcuların antrenman ve müsabaka anında daha iyi performans göstererek hedefledikleri başarıya ulaşabilmeleri için teknik-taktik ve fiziksel uygunluk çalışmalarının yanı sıra psikolojik yeteneklere de ihtiyaçları vardır. Antrenman ve müsabaka esnasında öğrenilen becerilerin performansına etki edebilmesi için sporcuların duygu kontrollerini iyi bir şekilde sağlaması gerekir. Bu duygu kontrolü önemli bir psikolojik özellik olan duygusal zekâ ve takım direnci parametreleri tarafından sağlanabilir. Bu psikolojik özelliklerin birbiriyle ve farklı demografik bilgiler ile birlikte olan ilişki ve etkileşimlerinin spor ortamında detaylandırılması ve araştırılması, sporcuların üst düzey performansı için önemli bir destekleyici olacaktır. Çalışmamızın bu yönüyle sporculara ve araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma süresi boyunca bana yol gösteren danışmanım Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI'na katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Duygu Akgün

Çanakkale, Ocak 2022

ÖZET

FARKLI LİGLERDE OYNAYAN BASKETBOLCULARDA DUYGUSAL ZEKÂ İLE TAKIM DİRENCİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Duygu AKGÜN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI

31/01/2022 , 70

Bu araştırma, basketbolda farklı liglerde oynayan sporcularda duygusal zeka ile takım direnci arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmaya, 2020–2021 basketbol sezonunda Türkiye basketbol liglerinde [KBSL, TBL, TKBL, TB2L, EBBL, KBBL] aktif olarak oynayan toplam 150 basketbolcu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada, demografik bilgi formuna ek olarak, Lane, vd. (2009) tarafından 19 madde ve 5 alt boyuttan oluşan, Türkçe uyarlaması Adiloğulları ve Görgülü (2015) tarafından yapılan Duygusal Zekâ Envanteri ve Decroos, vd. (2017) tarafından geliştirilen 20 maddeli 2 alt boyuttan oluşan, Türkçe uyarlaması Görgülü, Şenel, Adiloğulları ve Yıldız (2018) tarafından yapılan Sporda Takım Direnci Özellikleri Envanteri veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. İkiden fazla bağımsız grupların analizine Mann Whitney-U testi ile değişkenler arasındaki ilişkiye ise Spearman korelasyon analizi ile bakılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda duygusal zekânın, yaş, cinsiyet, oynanan lig ve lisanslı sporculuk yılı değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Amatör sporcuların duygusal zekâ düzeyleri, profesyonel sporculara göre daha yüksek çıkmıştır. Takım direnci özellikleri düzeyinin yaş, cinsiyet ve lisanslı sporculuk yılına göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Bununla birlikte, oynanan lig düzeyine göre amatör sporcuların takım profesyonel sporculara göre takım direnci düzeyi daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zekâ, Takım Direnci, Basketbol.

ABSTRACT

THE EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AND TEAM RESILIENCE IN BASKETBALL PLAYERS PLAYING IN DIFFERENT LEAGUES IN BASKETBALL

Duygu AKGUN

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Physical Education and Department of Sport Master's Thesis

Advisor: Assoc. Doç. Dr. Ilhan ADILOGULLARI

31/01/2022 , 70

This research aims to examine the relationship between emotional intelligence and team resilience in basketball players playing in different leagues. A total of 150 basketball players actively playing in the 2020-2021 basketball season in Turkish basketball clubs [Woman Basketball Super League, Turkey Basketball League, Turkey Women Basketball League, Turkey Basketball Second League, Man Basketball Regional League, Woman Basketball Regional League] participated voluntarily in the research. In research, in addition to the demographic information form, Emotional Intelligence Inventory consisting of 19 items and 5 sub-dimensions by Lane et al. (2009), the Turkish adaptation made by Adilogullari and Görgülü (2015), and the inventory of Team Resilience Characteristics in Sports, consisting of 2 sub-dimensions with 20 items by Decroos et al. (2017), the Turkish adaptation made by Görgülü, Şenel, Adilogullari, and Yıldız (2018), were used as a data collection tool. In the analysis of the data, SPSS (15.0) program was used. The analysis of more than two groups was observed by The Mann Whitney-U Test. The

impact of degree between the dependent variable and the independent variable was examined with the regression analysis and the relationship between the variables was examined with the Spearman correlation analysis. As a result of the studies, it was found that emotional intelligence differs significantly according to age, gender, league, and licensed sportsman years. It was concluded that the emotional intelligence levels of amateur athletes were higher than professional athletes. There was no significant difference in the level of team resilience characteristics according to age, gender, and licensed sportsman years. However, the level of team resilience of amateur athletes was found to be higher than professional athletes compared to the league level they played.

Keywords: Emotional Intelligence, Team Resilience, Basketball.

İÇİNDEKİLER

JURİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Problemin Durumu.....	4
1.2. Araştırmanın Önemi.....	5
1.3.Araştırmanın Amacı.....	5
1.4.Araştırma Soruları ve Hipotezler.....	6
1.4.1. Hipotezler.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Duygunun Tanımı.....	7
2.2. Duygusal Zekâ.....	7
2.2.1. Duygusal Zekâ Modelleri.....	8
Yetenek Modeli.....	8
Mayer ve Salovey'in Duygusal Zekâ Modeli.....	8
Karma Model.....	9
Bar-On' un Duygusal Zekâ Modeli.....	9

Goleman'ın Duygusal Zekâ Model	9
Özellik Modeli.....	10
2.3. Direnç	10
2.3.1. Psikolojik Direnç.....	10
2.3.2. Takım Direnci... ..	11
2.3.3. Stresörler	13
Rekabetçi Stresörler	14
Örgütsel Stresörler	14
Kişisel Stresörler	16
2.3.4. Koruyucu Faktörler.....	16
Pozitif Kişilik	16
Motivasyon.....	18
Odak.....	19
Güven.....	20
Algılanan Sosyal Destek	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ / MATERYAL VE YÖNTEM 23

3.1. Araştırmanın Modeli	23
3.2. Araştırma Evreni ve Örneklem Seçimi	23
3.3. Etik.....	24
3.4. Verileri Toplama	24
3.4.1. Kişisel bilgi formu & Sporda Duygusal Zekâ Envanteri (Ek 1)	24
3.4.2. Takım Direnci Özellikleri Envanteri (Ek 2)	24

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	25
3.6. Varsayımlar	25
3.7. Verilerin Analizi Yöntemi	25

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI

26

4.1. Araştırmaya Katılan Farklı Liglerdeki Basketbolcuların Tanımlayıcı İstatistikleri.....	26
4.2. Araştırmaya Katılan Basketbolcuların Duygusal Zekâ Analizleri.....	27
4.3. Araştırmaya Katılan Basketbolcuların Duygusal Zekâ Analizleri	30

BEŞİNCİ BÖLÜM
TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma	34
5.2. Sonuç.....	37
5.3. Öneriler	39
KAYNAKÇA.....	40
EKLER.....	I
EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU & SPORDA DUYGUSAL ZEKÂ ENVANTERİ... I	
EK 2. TAKIM DİRENCİ ÖZELLİKLERİ ENVANTERİ.....	III
EK 3. ETİK KURUL ONAYI.....	V
ÖZGEÇMİŞ	VI

KISALTMALAR

DZ	Duygusal Zeka
TD	Takım Direnci
KBSL	Kadın Bölgesel Süper Ligi
TBL	Türkiye Basketbol Ligi
TKBL	Türkiye Kadın Basketbol Ligi
TB2L	Türkiye Basketbol 2. Ligi
EBBL	Erkek Bölgesel Basketbol Ligi
KBBL	Kadın Bölgesel Basketbol Ligi

TABLO DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1.	Stresörler ve Koruyucu Faktörler	23
Tablo 2.	Çalışmaya katılan sporcuların oynadıkları lig durumuna ilişkin tanımlayıcı analizler	37
Tablo 3.	Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile cinsiyetlerine ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları	38
Tablo 4.	Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile Oynadığı lig durumuna ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları	39
Tablo 5.	Çalışmaya katılan basketbolcuların DZ alt boyutları ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı arasındaki ilişkinin incelenmesi	40
Tablo 6.	Çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile lig düzeylerine ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları	41
Tablo 7.	Çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile cinsiyetlerine ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları	41
Tablo 8.	Çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı arasındaki ilişkinin incelenmesi	42
Tablo 9.	Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile TD ve alt boyutları ile ilişkisinin incelenmesi	43

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Sporcuların psikolojik durumlarını düzenlemelerine, performanslarını ve iyilik hallerini artırmalarına yardımcı olan zihinsel beceriler geliştirdikleri gerçeği iyi bilinmektedir (Golby & Wood 2016). Bununla birlikte sporcuların antrenman ve müsabaka anında daha iyi performans göstererek hedefledikleri başarıya ulaşabilmeleri için psikolojik yeteneklere de ihtiyaçları vardır. Son yıllarda spor psikolojisi ile ilgili yapılan çalışmalarda birçok psikolojik parametrenin (motivasyon, kaygı, odak, güven, empati vb.) performansa etkisi olduğu görülmüştür (Ardahan,2012). Bununla birlikte performans artırma stratejileri ve psikolojik beceri antrenmanları (Arnold ve Sarkar, 2015; Gucciardi ve diğ., 2009), motivasyonel faktörler (Mallett ve Hanrahan, 2004) ve sporcuların optimal psikolojik durumları (Anderson ve diğ., 2014) gibi konularda yapılan çalışmalar arttırılmıştır.

Zekâ kavramı ise genel olarak akademik başarısı yüksek bireyler için kullanılan bir terim olarak tanımlanmasına karşın, Gardner (1983) tarafından ise her insanda kendine has sahip olduğu yetenekler ile beceriler bütünü olarak tanımlamıştır. Gardner'e göre zekâ, çok boyutlu ve işlevsel bir yapıdır. Gardner'in çoklu zekâ kuramının bir parçası olan sosyal zekâ ise kişilerarası etkileşimin önemini ve bununla birlikte bu yapının çevre ile birlikte kültürel yapıyla da gelişime açık olabileceğini savunmakta ve Duygusal Zekâ kuramının temelini oluşturmaktadır.

Duygusal zekâ, duygular ve duygusal sinyaller ile akıl yürütme kapasitesini ve duygunun düşünceyi geliştirme kapasitesini ifade eder (Mayer ve Salovey, 2007). Duygusal zekâ, sporun beklentilerinden dolayı oluşabilecek kaygı ve stresi azaltır, bununla birlikte sporcuların müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında ve müsabaka sonrasındaki psikolojik durumları için de önemli bir yere sahiptir. Duygusal zeka; yetenek modeli, karma model ve özellik modeli olmak üzere 3 başlıkta incelenmektedir. Son zamanlarda sporda duygu ve duygusal zekâ üzerine yapılan çalışmaların son 30-40 yılda popüler hale gelmesi, duygusal zekanın performans için önemli bir anahtar olduğunu kanıtlar olduğu gibi duygusal zekanın birçok

psikososyal parametreye olan etkisine dair araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Duygusal zeka üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde; Orhan, Selman (2018) zihinsel dayanıklılık, Ardahan (2012) yaşam doyumunu, Adiloğulları (2011) örgütsel bağlılık, Aksu (2018) kaygı durumu ve kişilik özellikleri, Bahadır, ve Adiloğulları (2020), zihinsel dayanıklılık, Aygün (2019) kendine güven açısından, elik ve ark., (2021) farklı branşlar, Zekioğlu ve ark., (2020) duygusal öz farkındalık, Güvendi ve ark., (2018) yaş, spor yılı, millilik, antrenörleri ile çalışma süreleri, ceza alma ve sakatlık geçirme durumları açısından incelemiştir.

Son 10 yılda, spor ortamında takım direnci ve direnç üzerine yapılan çalışmaların gittikçe arttığı görölmektedir. Takım direnci en genel tanımıyla üst düzey sporda, sporcuların deneyimledikleri baskılara dayanacak bir dizi psikolojik niteliği kullanma ve optimize etme yeteneği olarak tanımlanır (Fletcher & Sarkar, 2012; Gould, Dieffenbach, & Moffett, 2002). Bir başka tanımında ise “zihinsel süreçlerin ve davranışların bireyleri teşvik etmede rolü ve bireyi stresin potansiyel olumsuz etkisinden korumak” olarak tanımlanmıştır (Fletcher & Sarkar, 2012). İlk olarak, psikolojik direnç, tanımın kapsamını “zihinsel süreçler ve davranış” olarak sınırlar ve fiziksel, moleküler ve yapısal direnç gibi diğer direnç türlerini tanımın dışında bırakır. İkincisi, bu tanım, direncin hem özellik hem de süreç kavramsallaştırmasının yönlerini özetlemektedir (Fletcher & Sarkar, 2012, 2013). Özellik kavramsallaştırmasına gelince, zihinsel süreçler ve davranış bireylerin karşılaştıkları koşullara uyum sağlamalarını sağlar (Connor & Davidson, 2003). Direncin süreç kavramsallaştırması, insan-evre etkileşimleri bağlamında zamanla gelişen bir kapasitenin olduğunu kabul eder (Egeland, vd., 1993). Tanımın odağı, kavramsal görüşün olumsuz sonuçlardan kaçınmada zihinsel süreçler ve davranışlar yerine psikolojik ilişkili faktörlerin oynadığı role odaklanması yönündedir. Üçüncü önemli vurgu ise olumsuz yönelimli terim “sıkıntı” yerine, daha nötr bir terim olan “stres” ifadesinin kullanılmasından yanadır (Fletcher & Sarkar, 2013). Dördüncü olarak, odak noktası, kendiliğinden pozitif adaptasyon yerine “kişisel varlıkları teşvik etmek ve bireyi stresörlerin potansiyel olumsuz etkilerinden korumak”tır. Çünkü genel olarak direnç, bireylerin işlevselliğin onarımı ya da iyileştirilmesinden ziyade normal işleyiş seviyelerini koruma kabiliyetini ifade eder.

Takım direnci ile ilgili yapılan araştırmalarda; Fletcher & Sarkar (2012), psikolojik direnç ve optimal spor performansı arasındaki ilişkiyi, Tabei, Fletcher ve Goodger (2012), kolej futbolcularında örgütsel stresörleri ve tükenmişlik arasındaki ilişkiyi, Gustfasson, Hassmen ve Podlog (2010), yaptıkları çalışmada yüksek umudun sporcular arasında tükenmişlik algıları ile ilişkisi, Baker, Côté, ve Deakin (2005), ultra dayanıklılık sporcularında uzmanlık, erken spor katılımı, antrenman yapısı ve kasıtlı uygulama teorisi, Morgan, Fletcher, Sarkar (2014), elit sporda takım direncini destekleyen psikososyal süreçleri, Sarkar, Fletcher (2016), takım direncinin tanımsal yönlerine genel bir bakış, ardından genel psikoloji literatüründeki araştırmaların bir taslağı ve elit sporda takım direncine ilişkin ilk iki çalışmanın bulgularının bir tartışmasını incelemiştir.

Alan yazına bakıldığında, duygusal zekânın stres yönetimine, strese ve stres algısına etkisini gösteren çalışmalar olmuş olsa da (Zysberg, vd., 2017), alan yazınında henüz takım direncine etkisinin incelenmediği görölmektedir. Bu çalışmanın amacı duygusal zekanın takım direncine etkisini incelemek ve aynı zamanda basketbolculara ve basketbol antrenörlerine önemli bilgiler sunması açısından önem arz etmektedir.

1.1. Problemin Durumu

Spor ortamında sporcuların birçok baskı, zorluk ve taleple karşı karşıya kaldığı ve bunların üstesinden gelebilmek için çeşitlik zihinsel becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Bu beceriler içerisinde son yıllarda öne çıkan ve spor psikolojisi alanında gittikçe ilgi gören kavramlar arasında duygusal zekâ ve takım direnci gelmektedir. Özellikle yüksek duygusal zekâyâ sahip sporcuların psikolojik becerileri hem antrenman hem de rekabet esnasında daha iyi kullandıkları (Lane, Thelwell, Lowther ve Devonport, 2009) ve yüksek duygusal zekâyâ sahip olan sporcuların stresle başa çıkma, zorlukların üstesinden gelebilme veya stres yönetiminde daha başarılı oldukları ifade edilmektedir (Tugade ve Fredickson, 2004). Dahası yüksek duygusal zekâyâ sahip olan sporcuların bilinçli bir şekilde zorlukların üstesinden gelebileceklerine olan inancını yüksek olduğunu, Flecher ve Sarkar (2012) ise dünyanın en iyi sporcularının stres faktörlerini büyüme ve gelişme fırsatı olarak algıladıklarını ve bunun da olumlu bir davranışsal tepki ile sonuçlandığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra Galli ve Reel (2012) tarafından belirtildiği gibi, sporcuların tipik olarak izolasyon yerine aynı anda birden fazla sorunla karşılaştıkları göz önüne alındığında ise katılımcıların spor deneyimlerinin aşırı zorlaştığı görülmüştür. Vurgulamaya değer bir başka nokta da Galli ve Vealey (2008), sporcuların stres oluşturuçulara olumlu bir şekilde uyum sağlamasına olanak veren direnç nitelikleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olmanın, spordaki direnci anlamalarını arttırmak için gerekli olduğu belirtilmiştir.

Alan yazında duygusal zekânın stres, stres yönetimi ve stresle ilişki çalışmalarına rastlanılsa da duygusal zekânın takım direnci ile ilişkisine dair bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısı ile basketbol oyuncularının duygusal zekâ düzeylerine göre baskı altında zayıflık düzeylerinin ve direnç özellikleri gösterebilme düzeyleri ile olan ilişkisi problem durumu olarak ele alınmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Son zamanlarda sporda duygusal zekâ üzerine yapılan çalışmaların özellikle son yıllarda popüler hale gelmesi duygusal zekânın performans için önemini kanıtlar niteliktedir. Son 10 yılda ise spor ortamında takım direnci ve direnç üzerine yapılan çalışmaların gittikçe artması ve bu alanda özellikle Sarkar, Woodman, Fletcher ve Morgan gibi isimlerin yaptığı çalışmalarla takım direnci ve direncin sporcu açısından önemi kanıtlanmıştır.

Duyguların ve duygusal zeka kavramının takım direnci bağlamında baskı altında gösterilen zayıflıklar ve direnç özellikleri gösterebilme ile olan ilişkisi sporcu, antrenör ve diğer yardımcı personel açısından önemli olabilir. Özellikle son yıllarda üst düzey spor ortamlarında başarılı performans gösteren sporcu ve takımların baskı altında performans verimini koruyan ve geliştirenler olduğu bilinmektedir. Sporcu performansı ile birçok kez ilişkilendirilen ve performansı olumlu anlamda etkilediği yönünde birçok araştırmaya konu olan duygusal zekâ kavramının takım direnci ile olan ilişkisi sonuçları itibari ile önemli olduğu düşünölmektedir. Bununla birlikte spor bilimleri alan yazınında hali hazırda duygusal zekâ ve takım direnci kavramlarının ilişkisine yönelik çalışmaya da henüz rastlanılmadığı da düşünöldüğünde çalışmanın sonuçlarının araştırmacılar açısından da önemli olduğu düşünölmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada 2021-2022 basketbol sezonunda farklı liglerde oynayan basketbolcularda duygusal zekâ ve takım direnci arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca, basketbolcuların duygusal zekâ ve takım direnci düzeylerinin, yaş, cinsiyet, oynanan lig ve lisanslı sporculuk yılı değişkenlerine göre değişiklik gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.4. Araştırma Hipotezleri

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için alan yazın dikkate alınarak aşağıdaki araştırma hipotezleri oluşturulmuştur.

1.4.1. Hipotezler

- Farklı liglerdeki basketbolcuların duygusal zekâ ve alt boyut düzeylericinsiyet değişkenine göre farklılık gösterir.
- Ligdeki basketbolcuların duygusal zekâ ve alt boyutları düzeyi oynadıkları lig kategorisine göre farklılık gösterir.
- Farklı liglerde oynayan basketbolcuların duygusal zekâ ve alt boyutları yaş ve lisanslı sporculuk yılı değişkenlerine göre farklılık gösterir.
- Farklı liglerde oynayan basketbolcuların takım direnci ve alt boyutları, lig kategorisine göre değişkenlik gösterir.
- Farklı liglerde basketbol oynayan sporcuların takım direnci ve alt boyutları cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterir.
- Farklı liglerde basketbol oynayan sporcuların takım direnci ve alt boyutları yaş ve lisanslı sporculuk yılına göre değişkenlik göstermektedir.
- Farklı liglerde basketbol oynayan sporcuların duygusal zekâ düzeyleri ile takım direnci düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE / ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Duygunun Tanımı

Duygu kavramı Goleman (2003) tarafından; “(a) Bir his ve bu hisse özgü belirli düşünceler, psikolojik, biyolojik ve bir dizi hareket eğilimi ve (b) harekete geçmemizi sağlayan dürtüler” olarak farklı iki şekilde tanımlanmıştır. Goleman’ın yaptığı tanımda duyguların içsel bir süreç sonucunda zihinsel süreçlerle birlikte inceleneceğini ortaya koymuştur. Yapılan birçok araştırma duygu ve aklın bir arada değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Başaran, (1998) tarafından ise “duygunun, insanın ruh haliyle değil çevresiyle etkileşiminde, hissedebildiği fiziksel güçlere karşı haz ya da elem yönünde uyarıldığını anlatan tepkiler” olarak da tanımlanmıştır.

2.1.1. Duygusal Zekâ

Duygusal Zekâ kavramı ilk kez Salovey ve Mayer tarafından 1990 yılında kullanılmıştır. Salovey ve Mayer’a göre duygusal zekâ uyum sağlayıcı üç yetenek kategorisinden oluşur. Bunlar; a) Kişinin kendisinin ve başkalarının duygularını değerlendirmesi ve ifade etmesi, b) Kişinin kendisinin ve başkalarının duygularını kontrol edebilmesi, c) Duyguların kullanılması olarak ifade edilmiştir. Yine Mayer ve Salovey (1997), yaptıkları bir çalışmada duygusal zekâyı; doğru algılayabilme, değerlendirme ve ifade edebilme; duyguyu ve duygusal bilgiyi anlama yeteneği ve entelektüel büyümenin geliştirilmesi için duyguları düzenleme yeteneği olarak tanımlamışlardır. Bir başka tanımda ise Goleman duygusal zekâyı, “kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatmini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellemesine izin vermeme, kendisini başkalarının yerine koyabilme” olarak tanımlamaktadır Daniel Goleman (1995).

2.1.2. Duygusal Zekâ Modelleri

Duygusal zekâ modelleri yetenek, karma ve özellik modeli olmak üzere üç yaklaşımla ele alınmaktadır.

2.2.1.2 Yetenek Modeli

Bu modelde duygusal zekâ genellikle bir yetenekler grubu olarak görülmekte ve yalnızca kişisel yeterlilik olarak değerlendirilmektedir. Mayer ve Salovey (1990) yaptıkları çalışmada duygusal zekânın bir özellik değil, yetenek temelli olduğunu savunmaktadır.

2.2.3.1.1. Mayer ve Salovey'in Duygusal Zekâ Modeli

Mayer ve Salovey (1990), yaptıkları çalışmada modern batı toplumunun etkisiyle insanların kendiliğinden geliştirdikleri dört temel duygusal düzenleme becerisini sınıflandırmışlardır. Bu dört temel; a) duyguları algılamak, b) duygularla akıl yürütmek, c) duyguları anlamak, d) duyguları yönetmek olarak sınıflandırılmıştır. Bu modelde sözü edilen duygusal beceriler yaşa bağlı olarak gelişim göstermektedirler.

Duyguları algılamak: Kendi duygularını tanıma ve başkalarının duygularını doğru bir şekilde ifade etme yeteneğidir.

Duygularla akıl yürütmek: Duyguları üretebilme, kullanabilme, hissedebilme ve düşünceleri hızlandırmak için kullanma becerisidir.

Duyguları anlamak: Aldığımız duygusal sinyaller çok farklı anlamlar taşıyabilir. Bu beceri duygusal bilgileri ve duygusal dili anlama becerisidir.

Duyguları yönetmek: Hedefe ulaşmak için kendi duygularını ve başkalarının duygularını düzenleme becerisidir.

2.2.3.2.1. Karma Modeli

Bu model duygusal zekânın hem yetenek hem özellik eğilimi içerdiğini savunmaktadır. Bar-on ve Goleman tarafından önerilen iki önemli Karma duygusal zekâ modeli bulunmaktadır. Bu karma modellerde Bar-on'un modeli daha teorik, Bar-On, R. (1997), Goleman'ın modeli ise daha pratiktir.

2.2.3.2.2. Bar-On'un Duygusal Zekâ Modeli

Bu model Mayer ve Salovey' in modeline göre daha geniş kapsamlı bir modeldir. Bar-On modeline göre bir insanı zeki olarak tanımlayabilmek için o insanın hem bilişsel zekaya hem de duygusal zekaya sahip olması gerekmektedir. Bar-On'un 1997 yılında geliştirdiği ölçek (BarOn EQ-I), 5 boyut ve 15 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar aşağıdaki becerileri içermektedir;

Kişisel Beceriler: Kendine güven ve saygı duyma, duygusal farkındalık, bağımsızlık, ve kendini gerçekleştirmeyi içerir.

Kişiler Arası Beceriler: Başkalarının duygularını, fikirlerini anlayabilme ve empati kurabilmeyi içerir.

Stres Yönetimi: Stresi hatırlama ve duyguları kontrol edebilme becerisi ile dürtü kontrolünü içerir.

Genel Ruh Hali: İyimserlik ve mutluluğu içerir.

Uyumluluk: Duruma bağlı olarak kişinin duygularını değiştirmesine açık olma yeteneğini anlatır ve gerçekçilik, esneklik ve problem çözme gibi üç alt etmeni içerir.

2.2.3.3. Goleman'ın Duygusal Zekâ Modeli

Goleman (1995) yaptığı tanıma göre; "duygusal zekâ, dürtüyü kontrol etme ve hazzı geciktirme, kişinin ruh halini düzenleme ve sıkıntıyı düşünmekten uzak tutma, empati kurma ve umut etme, kendini motive etme ve hayal kırıklıkları karşısında

ısrar etme gibi yetenekleri içerir. Goleman'ın bu yaklaşımına göre duygusal zekaya ilişkin 4 temel boyut vardır. Bunlar; **i)** Kendi duygularının farkında olmak, iyi ve kötü yönlerini, ne hissettiğini tüm detaylarıyla anlayabilme becerisi, **ii)** Kişinin kendi duygularını her türlü potansiyel durum karşısında koruyabilme ve kendini motive ederek stresi yönetmeye karşı kendimizi geliştirme becerisi, **iii)** Kendi duygularının ve başkalarının duygularının farkında olabilme ve empati kurabilme becerisi **iv)** Kişinin başkalarıyla olan ilişkilerini yönetebilme becerisidir.

2.2.3.3.1. Özellik Modeli

Duygusal zekâ özellik modelinin diğer yaklaşımlara göre birçok avantajı bulunmaktadır. Duygusal deneyimin öznel doğasını kabul eder (Robinson ve Clore, 2002), yapıyı farklılıklar psikolojinin ana akım teorileriyle bütünleştirir, herhangi bir duygusal zekâ anketinden veya ilgili yapılardan elde edilen verilerin yorumlanması için bir platform sağlar ve tek bir kendine özgü modelle sınırlandırılmak yerine benzer alanlara (örneğin; sosyal zekâ) kolayca genişletilebilir (Petrides, 2010).

2.2. Direnç

Direnç denince akla ilk gelen kuramcı olan Sigmund Freud, direnci “analiz sürecine ve uygulamalarına karşı gelen bütün güçler” olarak tanımlamıştır. Bir başka kuramcı Gestalt tarafından ise direnç; kişinin istemediği şeylerle karşılaştığında ortaya çıkan, “dışarıdan kendisine kabul ettirilmeye çalışılan baskıya karşı kişinin bütünlüğünü sağlayabilmek ve varlığını sürdürebilmek için kendini savunması ve koruması” olarak tanımlanmıştır (Daş, 2006). Direnç, danışanın kendine kötü davranıldığını hissettiği, saygısızlıkla karşılaştığı, kendini ifade etmekte zorlandığı ya da üçüncü bir kişinin tarafından yönlendirildiği durumlarda görülebilir.

2.2.1. Psikolojik Direnç

Psikolojik direnç çalışmaları bireylerin hayatta yaşadıkları stres ve baskıya nasıl dayanabildiklerini, ayrıca bundan nasıl etkilendiklerini anlamaya çalışmıştır. Psikolojik direnç tanımı yapılan çalışmalarda genel olarak zihinsel süreç ve davranış kavramlarıyla özdeşleştirilmiştir. Zihinsel süreçler ve davranış, bireyin karşılaştıkları zorluklara uyumunu sağlamaktadır. Direncin süreç kavramsallaştırması, insan-çevre

etkileşimleri gelişen bir kapasitenin olduğunu kabul eder (Egeland, vd., 1993). Tanımda olumsuz durumlardan kaçınma durumunda zihinsel süreçler ve davranışlar yerine psikolojik ilişkili faktörlerin rol oynadığı vurgulanmaktadır. Ayrıca olumsuz etkili bir terim olan “sıkıntı” yerine, daha nötr bir etkiye sahip olan “stres” teriminin kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

Alan yazında; direnç ve psikolojik direnç, Gucciardi, vd. (2009) sertlik, Howe, vd. (2012) iyileşme, Lam, vd. (2010) baş etme, Major vd. (1998) gibi diğer psikolojik fenomenler arasındaki benzerlikler ve farklılıkları tartışan ilgili makaleler mevcuttur. Mevcut direnç araştırması çalışmaları, bir ebeveynin ölümü (Greeff & Human, 2004), çocukluk çağı cinsel istismarı (Bogar & Hulse-Killacky, 2006) ve terörizm de (Bonanno, 2007) dahil olmak üzere hayatlarında önemli olumsuzlukların üstesinden gelen çocukları, yetişkinleri ve aileleri örneklemiştir.

2.2.2. Takım Direnci

Sporda direnç üzerine yapılan çalışmalar sonucunda araştırmacılar, spor psikologlarının bu alandaki yönelimini ilerletmek için sporculara dair psikolojik direnç ölçüsüne ihtiyaç olduğu sonucuna varmışlardır. Bunun üzerine Gucciardi, Jackson, Coulter ve Mallett (2011) yaptıkları çalışma ile psikometrik konuları da ele alarak spor psikolojisinin etkilerini değerlendirmiştir. Bu araştırma sonucunda spor psikolojisinin derinine inmek için stres ve koruyucu faktörler arasındaki etkileşimin incelenmesi gerektiği düşünülmüştür ve bunun üzerine çalışmalar yapılmıştır (Luthar & Zelazo, 2003; Naglieri & LeBuffe, 2005; Rutter, 2006; Windle, 2011).

Geçtiğimiz yıllarda yapılan araştırmalar sonucunda sporcuların karşılaştığı pek çok stres faktörü belirlenmiştir (Scanlan, Stein, & Ravizza, 1991; Mc Kay, Niven, Lavalley, & White, 2008). Yapılan çalışmalarda elit sporcuların mükemmelliğe giden yolda karşılaştığı bu stresörler ve geçişlere uyum sağlama sürecindeki psikolojik özelliklerinin rolü araştırılmıştır (Mac Namara, Button, & Collins, 2010a; 2010b).

Tablo 1
Stresörler ve Koruyucu Faktörler

STRESÖRLER		
Rekabetçi Stresörler	Örgütsel Stresörler	Kişisel Stresörler
Hazırlık Sakatlanma Baskı Düşük Performans Beklenti Kendini Gösterme Rekabet	Liderlik ve Kişisel Konular Kültürel ve Takım Sorunları Lojistik ve Çevresel Konular Performans ve Kişisel Konular	İş- Yaşam Dengesi Önemli Birinin Ölümü Aile Sorunları
KORUYUCU FAKTÖRLER		
Pozitif Kişilik Motivasyon Güven Odak Algılanan Sosyal Destek		

Sarkar, M., & Fletcher, D. (2014)

2.2.3. Stresörler

Araştırmacılar bireylerin zorlu yaşam olaylarına olumlu bir şekilde nasıl uyum sağladıklarını araştırdıklarında negatif yaşam koşullarına odaklanmıştır. Sporcular genellikle ilişki sorunları, yetersiz hazırlık ve ekonomik meseleler gibi sportif yaşamlarına gömülü günlük sıkıntıları yaşadıkları için bu spor bağlamını da ilgilendirmektedir (Thelwell, Weston ve Greenlees, 2007). Sporcuların karşılaştığı farklı durum, koşul ve deneyimler "stres" terimiyle kullanılırken, bireyin karşılaştığı çevresel istekler de "uyaran" olarak adlandırılmıştır (Fletcher, vd., 2006).

Geçtiğimiz yıllarda spor psikolojisi araştırmacıları birçok stresör faktör bulmuş ve bunları "sportif organizasyon" ve "sportif olmayan (kişisel)" yaşam olaylarıyla ilişkilendirmişlerdir (Fletcher, vd., 2006). Bu sınıflandırmaya dayanarak stresörler; rekabetçi stresörler, örgütsel stresörler ve kişisel stresörler olarak üç başlıkta incelenmiştir.

2.2.3.1. Rekabetçi Stresörler

Rekabetçi stresörler, öncelikle ve doğrudan"rekabetçi performansla ilişkili çevresel talepler" olarak tanımlanır (Mellalieu, Hanton, & Fletcher, 2006). Yapılan çalışmalar sonucunda rekabetçi performansla ilgili olarak ortaya çıkan stresörler; hazırlık, sakatlanma, baskı, düşük performans, beklenti, kendini gösterme ve rekabet alt başlıklarını içermektedir. Rekabet hazırlığı, farklı çevresel talepleri araştıran çalışmalarda sporcuların çoğunluğu tarafından dile getirilmiştir. Sporcuların müsabakaya hazırlık döneminde yaptıkları fiziksel, mental, teknik ve taktik çalışmalarının rekabetten önce yetersiz, uygunsuz ya da çok zorlu olduğu ifade edilmiştir. Bir başka yaygın stres ise spor yaralanmaları olmuştur (Gould, Udry, Bridges, & Beck, 1997). Bu stresör; sakatlık sürecinin devam etmesi, sakatlığa bağlı stres, rakip tarafından kasti olarak sakatlanma, sakatlanma sonrası eski performansa dönememe, müsabakalara çıkamama ve iyileşememe gibi riskleri içerir.

Bir başka stresör olarak ise sporcular, rekabet anında iyi performans gösterme baskısını dile getirdiler (McKay, vd., 2008). Baskı altında istenilen performansın gösterilemediği belirtilmiştir. Bu stresörler, performans anında hata yapma, performans düşüşleri, form kaybı, hedefe ulaşamama ve yavaş ilerlemeleri içermektedir. Sporcuların yaşadığı en yaygın streslerden biri de performans beklentileridir (Gould, vd., 1993). Bu beklentiler içsel ve dışsal beklentiler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İçsel beklentiler, bir oyuncunun dışsal talepler sonucu kendi üzerine yerleştirdiği baskılar ile yarışmaya iyi başlama, üst sırada kalma, yeteneklerini gösterme gibi durumları içerir. Dışsal beklentiler ise dış kaynak tarafından sporcunun üzerine yerleştirilen baskılardır. Bunlar; daha iyi bir sıralama için yarışma, televizyonda yayınlanma, müsabakanın favorisi olma gibi etkenlerdir. Kendini gösterme ise başka bir stres faktörüdür (James & Collins, 1997). Bu faktörler, takım arkadaşlarının ve antrenörünün performansı değerlendirmesi ya da kötü performansa izin vermemesini, yeteneklerinin gösterimini ve tanınmayı içerir. Sporcuların karşılaştıkları rekabet baskısının son türü, rekabetin bir parçası olarak yaşanan rekabet ile ilgilidir (Thelwell, vd., 2007). Rekabet ile ilgili bildirimler ise daha iyi sporculara, muhalif davranışlar sergileyen sporculara ve çıkışta olan rakiplere karşı rekabet etmeyi içerir.

2.2.3.2. Örgütsel Stresörler

Örgütsel stresörler “bireyin içinde çalıştığı kurumla doğrudan ilişkili ve başlıca çevresel talepler” olarak tanımlanmaktadır (Fletcher, vd., 2006). Bu alandaki bilgi birikimini genişletmek için, Arnold ve Fletcher (2012) sporcuların karşılaştığı örgütsel stresörleri belirlemiş ve bu çevresel taleplerin sınıflandırmasını yapmışlardır. Bununla ilgili 34 çalışma yapmış ve bu çalışmalar sonucunda 640 farklı örgütsel stresör belirlemişlerdir. Bu stresörleri 4 ana kategoriden oluşan 31 alt başlığa ayırmışlardır. Bu 4 ana başlık liderlik ve kişisel konular, kültürel ve takım sorunları, lojistik ve çevresel konular ile performans ve kişisel konular olarak belirlenmiştir.

Liderlik ve kişisel konular: koçun davranışları ve etkileşimleri, koçun kişiliği ve tutumları, dış beklentiler, destek personeli, spor yetkilileri, seyirciler, medya,

performans geri bildirimleri ve yönetim organından oluşmaktadır. Kültürel ve takım sorunları: takım arkadaşlarının davranışları ve etkileşimleri, iletişimi, takım atmosferi ve desteği, takım arkadaşlarının kişiliği ve tutumları, rolleri, kültürel normları ve hedeflerini içermektedir.

Lojistik ve çevre konuları: tesisler ve ekipman, seçim, rekabet biçimi, eğitim yapısı, hava koşulları, seyahat, konaklama, kurallar ve düzenlemeler, dikkat dağıtıcılar, fiziksel güvenlik ve teknolojiden oluşmaktadır. Performans ve kişisel sorunlar ise: yaralanmalar, mali konular, diyet ve hidrasyon ve kariyer geçişlerinden oluşuyordu.

2.2.3.3. Kişisel Stresörler

Kişisel stresörler sportif olmayan yaşam olayları ile ilgili çevresel talepler olarak tanımlanmaktadır. Bu bölümde stresörler iş-yaşam dengesi, önemli birinin ölümü ve aile sorunları olarak 3 başlığa ayrılmıştır. Öncelikle iş-yaşam dengesi spor psikolojisi literatüründe defalarca bir stres etkeni olarak tanımlanmıştır (Gould, vd., 1993). Kariyerin ilk aşamalarında sporcuların akademik kariyerini kişisel ilişkilerle dengelediği, kariyerin ikinci aşamalarında ise yaşlı sporcuların iş hayatlarını kişisel ilişkilerle dengelemesinin zorlukları tespit edilmiştir (Noblet & Gifford, 2002). İkinci olarak aile sorunları sporcuların çok fazla dile getirdiği bir başka stres faktörü olmuştur. Özellikle aile kurmak için yeterli olmayan finansal baskılar, ilişki sorunları, dalgalı aile hayatı ve aile sorumlulukları ele alınmıştır. Üçüncü faktör ise önemli birinin ölümü olarak belirlenmiştir. Bazı sporcuların bir aile üyesinin ölümünü yaşarken (McKay, vd., 2008), diğerleri ise takım üyelerinin kaybını yaşarken (Scanlan, vd., 1991) bu stres faktöründen etkilendiği belirlenmiştir.

2.2.4. Koruyucu Faktörler

Kişinin uyum sağlamayan bir sonuca yatkın olan bazı çevresel tehlikelere verdiği cevabı değiştiren veya iyileştiren etkiler” olarak tanımlanmıştır Rutter'in (1985). Araştırmacılar direnç çalışmalarında psikometrik konularda özellikle sporcular ile ilgili parametre eksikliğini farkederek (Sarkar ve Fletcher, 2013) spora özel bir direnç ölçeği geliştirmiş ve olimpiyat sporcuları üzerinde uygulamıştır. Bu ölçekte psikolojik faktörler; pozitif kişilik, motivasyon, güven, odak ve algılanan sosyal destek olarak belirlenmiştir.

2.2.4.1. Pozitif Kişilik

Kişilik özellikleri, “belli koşullar altında belirli şekillerde tepki verme eğilimini yansıtan, göreceli olarak kalıcı düşünce, duygu ve davranış modelleri” olarak tanımlanmıştır (Roberts, 2009: 140). Yapılan çalışmalar sonucu çok fazla

pozitif kişilik özelliğine rastlanmıştır (Fletcher & Sarkar, 2012). Bunlar; uyarlanabilir mükemmeliyetçilik, iyimserlik, rekabet gücü, umut ve yaratıcılık olarak tanımlanmıştır.

Uyarlayıcı mükemmeliyetçilik, yüksek kişisel standartlara sahip olma ve mükemmellik için çabalama ile karakterize edilen, aynı zamanda, eylemler ile ilgili hatalar ve şüpheler için çok az endişe duyulan, bir mükemmeliyetçilik türüdür (Stoeber & Otto, 2006). İyimserlik iki farklı yolla tanımlanmıştır. Bunlardan birincisi: Başarılı sonuçlar için sürekli bir beklenti olarak (Scheier & Carver, 1985), ikincisi: olumlu ve olumsuz olayları açıklamak için bir yaklaşım olarak ifade edilmiştir (Peterson, 2000). İlk tanıma örnek olarak; spor müsabakalarında daha iyi duygusal uyum (Gaudreau & Blondin, 2004) ve görev odaklı bir performans düşüşü ile başa çıkma gibi örnekler verilebilir (Grove & Heard, 1997). İkinci anlayışta ise iyimser bir yapıya sahip 12 sporcunun (kötü olayları genellikle kararsız, bağlamsal ve dışsal nedenlerle açıklayanlar) deneysel bir tasarım kullanarak, Martin-Krumm, vd. (2003) başarısızlıktan geri dönebildiği tespit edilmiştir (Coffee & Rees, 2011; Coffee, Rees, & Haslam, 2009; Martin-Krumm, vd., 2003). Örnek olarak; bir top sürme becerisinin olumsuz geri bildirim sonucunda, iyimser katılımcıların kötümser katılımcılardan daha emin, daha az endişeli ve daha iyi performans gösterdiklerinin görülmesi verilebilir. Rekabet gücü ise kişilerarası durumlarda kazanma arzusu olarak tanımlanmıştır (Gill & Deeter, 1988). Yapılan bir araştırmada rekabetçi bir oryantasyonun sonuç öz-etkinliğiyle olumlu bir şekilde ilişkili olduğu ve kaygının kolaylaştırıcı yorumları olduğu görülmüştür (Jones & Swain, 1992). Umut, “karşılıklı olarak üretilmiş bir başarı duygusuna dayanan bilişsel bir set olarak (a) hedefe yönelik karar ve (b) hedeflere ulaşma yollarının planlaması olarak tanımlanmıştır (Synder, vd., 1991). Yapılan bir araştırmada yüksek umutlu bireylerin, hedef tıkanıklığı karşısında alternatif yolları öngörebildiği, engellerin üstesinden gelmek için birden fazla strateji geliştirebildiği ve arzu edilen hedeflere ulaşmada yüksek özveri ve enerji gösterebildiği saptanmıştır (Synder, vd.,2006).

2.2.4.2. Motivasyon

Motivasyon konusu, insan davranışının “ne” ve “neden” olduğunu ele alır (Deci & Ryan, 2000) ve “enerji, yön, süreklilik ve eşitlik ile ilgili tüm hareketlendirme ve amaç konularını içerir” (Ryan & Deci, 2000: 69). Elit sporcuların motivasyonunu inceleyen daha önceki araştırmalar, davranışlarının sadece içsel olarak motive edilmediğini, çoklu güdülerinin var olabileceğini ve katılımı belirleyen sosyal koşulların motivasyon süreçleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini öne sürmüştür (Serin, 2016).

Pelletier, vd. (1995), Sportif Motivasyon Ölçeğinin Bulgarca versiyonunu kullanarak çeşitli sporlardan 98 elit Bulgar sporcunun motivasyon profilini incelemişlerdir. Bu inceleme sonucunda daha az başarılı sporculara kıyasla, en iyi performans gösteren sporcuların daha yüksek düzeyde kendiliğinden belirlenemeyen motivasyon türleri sergilediklerini bulmuşlardır. Özellikle, unvan sahipleri ve madalya kazananları daha çok dış ödüller, yükümlülük duyguları ve temel motivasyon kaynakları olarak baskıyı rapor etmişlerdir.

Elit sporcuların daha az kontrol altındaki sosyal koşullardaki motivasyonlarına daha iyi bir bakış açısı sağlamak için, Mallet ve Hanrahan (2004), yarı yapılandırılmış görüşmelerle Avustralya'daki elit atletizm sporcularının motivasyon süreçlerini ele almıştır. Araştırmacılar, bu bireylerin, doğada hem öz-belirleyici hem de öz-belirleyici olmayan çoklu motivasyonlarla karakterize olduklarını bulmuşlardır. Görüşme verilerinin heyecan, keyif ve diğer sporcularla olan ilişkilerini önemli güdüler olarak göstermesine rağmen, daha az öz-belirleyici nedenler de ortaya çıkmıştır. Aslında, bazı sporcular rakipleri, parayı ve sosyal tanınırlığı en üst seviyede rekabet etmenin güdüsü olarak tanımladılar. Ancak, Mallet ve Hanrahan'ın çalışmalarının sonuçları, elit sporcuların, daha fazla öz-belirleyici dışsal motivasyon biçimlerini içselleştirebildiklerini ve entegre edebildiklerini göstermektedir. Yani, aşamalı olarak dış düzenlemeleri kendi kendini düzenlemeye dönüştürebilirler. Daha spesifik bir sonuç olarak, özellikle psikolojik direnç bağlamında önemli olan, sporun çevresel taleplerini kişisel olarak tutulan değerleri ve inançları ile değerlendirmek ve uyumlaştırmak için yollar buldukları sonucuna varılmıştır.

2.2.4.3. Odak

Odaklanma ya da konsantrasyon, kişinin herhangi bir durumda neyin önemli olduğu konusunda bilinçli bir zihinsel çaba gösterme yeteneğini ifade eder (Moran, 1996). İki ana sorgulama, odak ve konsantrasyonun önemini göstermektedir. İlk bulgu kaynağı, sporcuların büyük spor müsabakalarında performans gösterirken ve bu müsabakalara hazırlanırken baskıya dayanma ve baskı yapma yetenekleriyle ilişkili psikolojik özellikleri araştıran betimsel araştırmalardan gelmektedir (Gould ve Maynard, 2009). Gerçekten de odak ve konsantrasyonun çeşitli yönleri, çeşitli rekabetçi spor bağlamlarında baskı ve sıkıntı ile baş etmek için önemli görünmektedir (Bull, vd., 2005; Gucciardi, Gordon, & Dimmock, 2008; Jones, Hanton, & Connaughton, 2002, 2007). Özellikle, elit sporcular sporla ilgili baskıya en yüksek düzeyde dayanabilirler: Talimatlar doğrultusunda eldeki göreve tamamen odaklanabilir, gerektiğinde bir spor odağını açıp kapatabilirler, uzun vadeli hedeflerin başarısını tehlikeye atacak ve sadece sonuçlara değil, süreçlere odaklanmaya devam edecek kısa vadeli hedefler (örneğin, finans) tarafından etkilenmeyi reddederler. Daha yakın zamanlarda, araştırmacılar uygun bir dikkat odağına sahip olmanın ve görevle ilgili ipuçlarına odaklanmanın genç elit sporcuların başarısızlıklara uyum sağlamasına ve mükemmellik yolunda karşılaşılan önemli geçişleri etkili bir şekilde başarıyla aşmalarına yardımcı olan temel zihinsel nitelikler olduğunu bulmuşlardır (Holland, Woodcock, Cumming, & Duda, 2010; MacNamara & Collins, 2010).

Odak ve konsantrasyonun önemini gösteren ikinci kanıt kaynağı deneysel araştırmalardan ortaya çıkmıştır. Örneğin, nicel yöntemleri kullanarak, Mallett ve Hanrahan (1997), yarış planlarını kullanmak için eğitilmiş sprinterlerin, bilinçli olarak eldeki göreve odaklanmanın dahil olduğu, başlangıçtaki (kontrol) koşullardan daha hızlı koştuğunu bulmuşlardır. Gerçekten de yazarlar, gözlemlenen gelişmelerin, sprint performansı ile ilgili göreve uygun bilgilere odaklanan belirli bir bilişsel stratejinin kullanımından kaynaklandığını ileri sürmüşlerdir. Benzer şekilde, araştırmalar, atletlerin kalp atışı ve kinestetik duyular gibi bedensel sinyallere konsantre olmaları için eğitildiği birleşik konsantrasyon tekniklerinin

kullanılmasının, koşma (Masters & Ogles, 1998; Morgan, 2000) ve yüzmede (Couture, Jerome, & Tihanyi, 1999) daha hızlı performanslar sağlayan etkili bilişsel stratejiler olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, önceki bulgulara göre, sporcular baskı altındayken bilişsel süreçleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğundan, sporcularda psikolojik direnç için uygun bir şekilde odaklanma becerisinin önemli olduğu sonucunda birleşmektedir.

2.2.4.4. Güven

Rekabetçi sporda stres ve baskıya karşı koymak için güvenin pozitif bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Atletik bir bağlamda güven, sporda başarılı olma yetenekleri hakkında sahip olduğu kesinlik derecesi olarak tanımlanmıştır. Güven, olimpiyat şampiyonlarındaki direnç-stres-performans ilişkisini destekleyen önemli bir faktör olarak kabul edilmiştir. Çok yönlü hazırlık, deneyim, öz farkındalık, görselleştirme, koçluk ve takım arkadaşları dahil olmak üzere dünyanın en iyi sporcularında çeşitli güven kaynakları olduğu göze çarpmaktadır.

Vealey, Hayashi, Garner-Holman ve Giacobbi (1998), atletik performansın spesifik bağlamında bu istenen yapıyı keşfetmek için lise ve üniversite sporcularında spor güveninin kaynaklarını incelemiştir. Bu incelemede spor güveninin bir ölçüsünü geliştirmek için faktör analizi tekniklerini kullanarak, üç alanda gruplandırılan dokuz ayrı spor güvenini tanımlamışlardır. Bunlar; başarı (ustalık ve yetenek gösterme), öz-düzenleme (fiziksel / zihinsel hazırlık ve fiziksel benlik sunumu), ve sosyal iklim olarak belirtilmiştir (sosyal destek kaynakları, antrenör liderliği, vesayet deneyimi, çevresel rahatlık ve durumsal olumluluk). Hays, Maynard, Thomas ve Bawden'ın (2007), elit sporculardan oluşan çalışmada, nitel yöntemlerle en az bir büyük şampiyonada (örneğin; Olimpiyat Oyunları, Dünya Şampiyonası ve / veya Dünya Kupası) madalya kazanan sporcularda, duyulan güven türlerini ve kaynaklarını araştırmışlardır. Bu araştırma sonucunda dokuz güven kaynağı belirlenmiştir. Bunlar: Hazırlık, performans başarıları, koçluk, doğuştan gelen faktörler, sosyal destek, deneyim, rekabet avantajı, öz-farkındalık ve güven olarak öne çıkmıştır. Analiz, ayrıca, altı tür spor güvenini ortaya koymuştur. Bunlar:

Beceri yürütme, başarı, fiziksel faktörler, psikolojik faktörler, rekabet üstünlüğü ve taktiksel farkındalık olarak belirtilmiştir. Bu araştırmanın ardından, Hays, Thomas, Maynard ve Bawden (2009), yaptıkları çalışmada ortaya çıkan bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tepkilere olan güven rolünü incelemiştir. Yaptıkları nitel analiz yöntemi sonucu, yüksek spor güveninin, sporcuların düşünceleri, duyguları ve davranışları üzerindeki olumlu etkisi ile performansı artırdığı sonucuna varmışlardır. Özellikle, yüksek spor güveninin, etkili bilişler (örneğin, eldeki işe odaklanma), olumlu etki (örn., Keyfi) ve etkili davranışlar (örn., özgüvenli beden dili) ile eş anlamlı olduğunu bulmuşlardır.

Özetle hem genel hem de güçlü güven, rekabetçi sporda stres ve baskıya dayanmak için önemli psikolojik faktörlerdendir. Daha spesifik olarak, psikolojik direnç bağlamında, genel spor güveni, sporcuların tepkileri ve tepkileri üzerinde arzu edilen bir etkiye sahiptir ve güçlü spor güveni sporcuları stresörlerin potansiyel olumsuz etkisinden korumada özellikle etkili görünmektedir.

2.2.4.5. Algılanan Sosyal Destek

Atletik bağlamda algılanan sosyal destek, “kişinin sosyal desteğe potansiyel erişimi” anlamına gelir ve bir destek alıcısının, arkadaşlarının, takım arkadaşlarının ve antrenörlerinin gerektiğinde yardım sağlayacağı konusundaki öznel yargısı olarak yorumlanır. Olimpiyat şampiyonlarının, elit sporun baskılarından, aile, antrenör, takım arkadaşları ve destek personelinin desteğiyle birlikte kaliteli bir sosyal desteğin varlığıyla korunduklarını görülmüştür (Fletcher & Sarkar, 2012). Sonuçlar, çeşitli sosyal temsilcilerin mevcut desteğinin algılanmasının, dünyanın en iyi sporcularındaki direnç-stres-performans ilişkisini desteklediğini göstermiştir. Bu bulgu, algılanan sosyal desteğin stres-tampon etkisini göstermektedir ve elit sporda direncin önemli bir yönü olduğunu düşündürmektedir.

Sporcuların sosyal destek deneyimlerini daha iyi anlayabilmek için Rees ve Hardy (2000), yaptıkları çalışmada üst düzey sporcularla sosyal destek deneyimleri hakkında görüşmeler gerçekleştirmiştir. Sonuçlar, sosyal desteğin çok boyutlu

doğasını vurgulayarak dört ana boyutu ortaya çıkarmıştır. Bunlar: Duygusal, saygın, bilgi verici ve somuttur. Duygusal destek, konfor ve güvenlik için var olan diğerlerine atıfta bulunur, önemsemediği ve sevdiği birine yol gösterir. Bu tanımlara uygun olarak, Freeman, vd. (2011), doğrulayıcı faktör analizi kullanarak Spor Anketi'nde Algılanan Kullanılabilir Desteği (PASS-Q) geliştirmiş ve doğrulamıştır. Özellikle, Rees ve Hardy'nin çalışmasındaki üst düzey sporcular tarafından yapılan açıklamalardan elde edilen öğelerle, bağımsız iki sporcu örneğinde dört boyut faktörü yapısı için kanıt bulmuşlardır. Anketin yapısallığı ve geçerliliği ile ilgili olarak, bulgular, algılanan duygusal, saygı, bilgi verici ve somut desteğin daha yüksek düzeylerinin daha yüksek özgüven seviyeleri ve daha düşük tükenmişlik düzeyleri ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Üniversite sporcularından oluşan bir örnekleme Freeman ve Rees (2010), sosyal desteğin stres-tampon Freeman ve Rees (2010)ama etkilerini, hiyerarşik regresyon analizlerini kullanarak özgüven üzerinde incelemiştir. Bulgular, takım arkadaşlarından yüksek algılanan duygusallığın, saygınlığın ve bilginin, performansa bağlı özgüvenin potansiyel zararlı etkisini azalttığını göstermiştir. Özellikle, düşük ve orta düzey desteklerde, stresörler özgüvenleri olumsuz yönde etkilemiştir. Sonuç olarak, bu alandaki araştırmalar algılanan farklı destek türlerinin sporcularla ilgili olduğunu ve stres tamponlama kavramının algılanan mevcut desteğin koruyucu etkisini daha iyi anlatmaya yardımcı olabileceği düşüncesine varılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ/MATERYAL VE YÖNTEM

Bu kısımda, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplamada kullanılan araçlar ve toplanan verilerin analizi ve yorumu ile ilgili uygulanan istatistiksel teknikler ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Çalışmada bağımlı ve bağımsız değişkenlere ait mevcut durum açıklandığından dolayı betimsel model ve değişkenler arası ilişki incelendiği için bağlantısal model kullanılmıştır. Betimsel model belirlenen konulardaki mevcut durumları araştırarak sonuca ulaşmayı amaçlar Karasar (2012). Bağlantısal model: iki ya da daha fazla değişken arasında ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla kullanılır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu çalışmanın araştırma grubu, 2020-2021 basketbol sezonunda, İstanbul, Ankara, İzmir, Kayseri, Eskişehir ve Rize illerinde, Kadınlar Bölgesel Süper Ligi, Türkiye Basketbol Ligi, Türkiye Kadın Basketbol Ligi, Türkiye Basketbol 2. Ligi, Erkek Basketbol Bölgesel Ligi ve Kadın Bölgesel Basketbol Ligi liglerinde süre alan 76'sı kadın 74'ü erkek toplam 150 kişiden oluşmaktadır. Araştırma örnekleminin seçiminde kullanılan yöntem tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden yargısal (kasıtlı) örneklemedir. Bu örnekleme yönteminde uygun ve faydalı bilgi verme olasılığı en yüksek olan katılımcılar sahip oldukları nitelikler nedeniyle araştırmacı tarafından kasıtlı olarak seçilir (Kelly, Bourgeault ve Dingwall, 2010). Çalışmaya katılan basketbolcuların yaş ortalaması $24,50 \pm 5,29$, lisanslı olarak oynadıkları yıl ortalaması $8,74 \pm 3,97$ olarak görülmektedir.

3.3. Etik

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Bu araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Klinik Araştırma Etik Kurulu tarafından 31.03.2021 tarihinde onaylanmıştır (Protokol No:2020-04). Çalışmanın amacı, verilerin ne amaçla kullanılacağı bilgisi verilmiş ve sözlü onamlar alınmıştır.

3.4. Verileri Toplama

Araştırmada veri toplama aracı olarak çevrimiçi anket tekniği kullanılmış ve veriler 2020 Eylül – 2021 Kasım tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmayla ilgili alan taraması kapsamında, akademik amaçlı elektronik veri tabanlarından ve üniversite kütüphanelerinden faydalanılmıştır.

Araştırmada farklı liglerde oynayan basketbolculara Kişisel bilgi formu & Sporda Duygusal Zekâ Envanteri (Ek 1) ve Takım Direnci Özellikleri Envanteri (Ek2) kullanılmıştır.

3.4.1. Sporda Duygusal Zeka Envanteri:

Envanter, Schutte ve diğ. (1998)'nin geliştirdiği duygusal zeka ölçeği (emotional intelligence scale) temel alınarak Lane vd., (2009) tarafından 19 madde ve 5 alt boyuttan oluşarak sporculara uyarlanmıştır. Envanterin Türkçe çeviri, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Adiloğulları ve Görgülü (2015) tarafından yapılmıştır. Bu envanterin alt boyutları; başkalarının duygularını değerlendirme (5 madde), kendi duygularını değerlendirme (3 madde), duyguları düzenleme (2 madde), sosyal beceriler (3 madde) ve duyguların kullanımı (6 madde)'ni içermektedir. Duygusal Zekâ ölçeği alt boyutlarının güvenilirlik düzeyleri % 55 ile % 81 arasında değişmektedir.

3.4.2. Takım Direnci Özellikleri Envanteri:

Katılımcıların takım direncine ilişkin veriler ise Decroos, vd. (2017) tarafından geliştirilen 20 maddeli 2 alt boyutlu envanter kullanılmıştır. Envanter sporcuların takımlarına ilişkin takım direnci algılarını belirlemeye yöneliktir.

Envanter 7'li likert tipidir. Direnç Özellikleri Gösterme (1, 3, 5, 7, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 18, 20) ve Baskı Altında Gösterilen Zayıflıklar (2, 4, 6, 8, 11, 13, 15, 19) şeklinde iki alt boyuta sahiptir. Envanterin Türkçe uyarlaması Görgülü, Şenel, Adiloğulları ve Yıldız (2018) tarafından yapılmıştır. Envanterin tamamı için cronbach alfa 0.74 olarak belirlenmiştir.

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 2021–2022 basketbol sezonunda Türkiye'deki farklı liglerde basketbol oynayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden basketbolcularla sınırlıdır. Araştırmanın bulguları uygulandığı zaman dilimi içinde sınırlandırılmıştır. Yalnızca anket yöntemi uygulanarak araştırma verileri toplanmıştır. Araştırmada kullanılan verileri toplama aracında yer alan sorulara verilen cevaplarla sınırlıdır.

3.6. Varsayımlar

Anket uygulayan kişilerin soruları anlamlı bir şekilde algılayıp cevap verdikleri varsayılmaktadır.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin araştırmanın amacı için uygun bir araç olduğu varsayılmaktadır.

3.7. Verilerin Analizi Yöntemi

Sporda Duygusal Zekâ ve Takım Direnci ölçekleri aracılığıyla toplanan verilerin analizi SPSS (15.0) programı kullanılarak hazırlanmıştır. Veriler normal dağılım göstermediğinden non-parametrik testler uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik (aritmetik ortalama ve standart sapma), Kruskal-Wallis Testi ile korelasyon testi kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.Araştırmaya Katılan Farklı Liglerdeki Basketbolcuların Tanımlayıcı İstatistikleri

Tablo 2.

Çalışmaya katılan profesyonel basketbolcuların oynadıkları lig durumuna ilişkin tanımlayıcı analizler

Oynadığı Lig	N	Yüzde
KBSL	16	10,9
TBL	27	18,4
TKBL	20	13,6
TB2L	36	24,5
EBBL	23	15,6
KBBL	25	17,0
Toplam	147	100,0

Çalışmaya katılan basketbolculardan 16 kişi (%10.9) KBSL, 27 kişi (%18.4) TBL, 20 kişi (13.6) TKBL, 35 kişi (%23.8) TB2L, 1 kişi (%0.7) BGL, 23 kişi (15.6) EBBL, 25 kişi ise (%17) KBBL liginde basketbol oynadığını ifade etmiştir.

4.2 Araştırmaya Katılan Basketbolcuların Duygusal Zekâ Analizleri

Tablo 3.

Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile cinsiyetlerine ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama Sırası	U	P
Duygusal Zekâ Ortalama	Kadın	76	88,72	1,80	0,00
	Erkek	74	61,93		
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	Kadın	76	92,02	1,55	0,00
	Erkek	74	58,53		
Kendi Duygularını Değerlendirme	Kadın	76	85,32	2,06	0,00
	Erkek	74	65,41		
Duyguları Düzenleme	Kadın	76	74,76	2,75	0,82
	Erkek	74	76,26		
Sosyal Beceriler	Kadın	76	85,48	2,05	0,00
	Erkek	74	65,25		
Duyguların Kullanımı	Kadın	76	74,66	2,74	0,80
	Erkek	74	76,36		

Çalışmaya katılan basketbolcuların duygusal zekâ ve alt boyutlarından duyguları düzenleme ve duyguların kullanımı boyutları cinsiyete göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Çalışmaya katılan basketbolcuların DZ ve alt boyutlarından duygusal zekâ ortalaması, başkalarının duygularını değerlendirme, kendi duygularını değerlendirme ve sosyal beceri alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 4.

Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile oynadığı lig durumuna ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Oynadıkları Lig	N	Ortalama Sırası	U	P
Duygusal Zekâ Ortalama	Profesyonel	102	70,31	1,91	0,03
	Amatör	48	86,52		
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	Profesyonel	102	70,10	1,89	0,25
	Amatör	48	86,98		
Kendi Duygularını Değerlendirme	Profesyonel	102	76,61	2,33	0,63
	Amatör	48	73,15		
Duyguları Düzenleme	Profesyonel	102	71,68	2,05	0,10
	Amatör	48	83,61		
Sosyal Beceriler	Profesyonel	102	73,55	2,25	0,41
	Amatör	48	79,64		
Duyguların Kullanımı	Profesyonel	102	71,35	2,02	0,08
	Amatör	48	84,32		

Çalışmaya katılan basketbolcuların duygusal zekâ ortalamaları ve duygusal zekâ alt boyutlarından başkalarının duygularını değerlendirme, kendi duygularını değerlendirme, duyguları düzenleme, sosyal beceri ve duyguların kullanımı boyutları oynadıkları lig düzeyine göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan basketbolcuların duygusal zekâ ortalamalarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 5.

Çalışmaya katılan basketbolcuların DZ alt boyutları ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı arasındaki ilişkinin incelenmesi

		1	2	3	4	5	6	7
Başkalarının	r	1	.22	-.01	.33	.15	-.30**	.09
Duyularını	P		.00	.89	.00	.05	.00	.26
Değerlendirme	N		150	150	150	150	150	15
(1)								
Kendi	r		1	.31**	.35**	.32**	-.08	.19*
Duyularını	P			.00	.00	.00	.27	.01
Değerlendirme	N			150	150	150	150	150
(2)								
Duyuları	r			1	.17	.35**	.17**	.02
Düzenleme	P				.03	.00	.03	.72
(3)	N				150	150	150	150
Sosyal	r				1	.31**	-.15	.08
Beceriler	P					.00	.05	.30
(4)	N					150	150	150
Duyuların	r					1	.06	.18
Kullanımı	P						.43	.02
(5)	N						150	150
Yaş	r						1	.36**
(6)	P							.00
	N							150
Lisanslı	r							1
Sporculuk	P							
Yılı	N							
(7)								

DZ alt boyutlarından başkalarının duygularını değerlendirme ile yaş değişkeni arasında %21 oranında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Bununla birlikte duyguları düzenleme (%31) ve duyguların kullanımı (%36) ile yaş değişkeni arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişki görülmüştür. Kendi duygularını değerlendirme ve sosyal beceriler alt boyutlarında ise yaş değişkeni ile anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

DZ alt boyutları ile lisanslı sporculuk yılı değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında ise DZ alt boyutlarından kendi duygularını değerlendirme ve duyguların kullanımı ile lisanslı sporculuk yılı arasında pozitif yönlü anlamlı farklılık

bulunurken, başkalarının duygularını değerlendirme, duyguları düzenleme ve sosyal beceriler alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.2 Araştırmaya Katılan Basketbolcuların Takım Direnci Analizleri

Tablo 6.

Çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile lig düzeylerine ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Oynadıkları Lig	N	Ortalama Sırası	U	P
Takım Direnci Ortalama	Profesyonel	102	72,87	2,18	0,27
	Amatör	48	81,08		
Direnç Özellikleri Gösterme	Profesyonel	102	70,22	9,00	0,03
	Amatör	48	86,73		
Baskı Altında Gösterilen Zayıflıklar	Profesyonel	102	72,03	2,09	0,12
	Amatör	48	82,86		

Çalışmaya katılan sporcuların TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme ile lig düzeyleri değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). TD ve alt boyutlarından takım direnci ve baskı altında gösterilen zayıflıklar ile lig düzeyleri değişkeni arasında ise anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 7.

Çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile cinsiyetlerine ilişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama Sırası	U	P
Takım Direnci Ortalama	Kadın	76	66,34	2,11	0,00
	Erkek	74	84,91		
Direnç Özellikleri Gösterme	Kadın	76	73,06	6,50	0,48
	Erkek	74	78,01		
Baskı Altında Gösterilen Zayıflıklar	Kadın	76	75,93	2,78	0,89
	Erkek	74	75,06		

Çalışmaya katılan sporcuların takım direnci ortalama değerlerinde anlamlı olarak farklılık bulunmuştur($p<0,05$). Takım direnci alt boyutlarında ise cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 8.

Çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı arasındaki ilişkinin incelenmesi

		1	2	3	4
Direnç Özellikleri	r	1	,79**	.09	,00
Gösterme	P		,00	.23	,95
(1)	N		150	150	150
Baskı Altında	r		1	.04	-,10
Gösterilen	P			,59	,19
Zayıflıklar	N			150	150
(2)					
Yaş	r			1	,36**
(3)	P				,00
	N				150
Lisanslı	r				1
Sporculuk Yılı	P				
(4)	N				

Çalışmaya katılan sporcuların TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı değişkenleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır($p>0,05$). TD alt boyutlarından baskı altında gösterilen zayıflıklar ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 9.

Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile TD ve alt boyutları ile ilişkisinin incelenmesi

		1	2	3	4	5	6	7	8	9
DZ (1)	r	1	,23**	,67**	,62**	,45**	,69**	,66**	-,00	-,21
	P		,00	,00	,00	,00	,00	,00	,94	,00
	N		150	150	150	150	150	150	150	150
TD (2)	r		1	,11	,00	,27**	,14	,24*	,48**	-,11
	P			,16	,91	,00	,08	,00	,00	,15
	N			150	150	150	150	150	150	150
BDD (3)	r			1	,22	-,01	,33*	,15	-,17	-,24**
	P				,00	,89	,00	,05	,03	,00
	N				150	150	150	150	150	150
KDD (4)	r				1	,31**	,35**	,32**	-,01	-,08
	P					,00	,00	,00	,86	,29
	N					150	150	150	150	150
DD (5)	r					1	,17	,35**	,17*	-,01
	P						,03	,00	,03	,85
	N						150	150	150	150
SB (6)	r						1	,31*	-,01	-,17*
	P							,00	,83	,02
	N							150	150	150
DK (7)	r							1	,16**	-,04
	P								,04	,55
	N								150	150
DÖG (8)	r								1	,78**
	P									,00
	N									150
BAGZ (9)	r									1
	P									
	N									

Çalışmaya katılan sporcuların DZ ortalamaları ile TD ortalamaları arasında %25 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Sporcuların duygusal zeka düzeyleri arttıkça takım direnci düzeyleri artmaktadır. TD ortalamaları ile DZ alt boyutlarından duyguları düzenleme arasında %25 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Takım direnci düzeyi arttıkça duyguları düzenleme seviyesi artmaktadır. Duygusal zeka alt boyutlarından başkalarının duygularını değerlendirme ile sosyal beceriler arasında %18 oranında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Başkalarının duygularını değerlendirme düzeyi arttıkça sosyal beceri düzeyi de artmaktadır. DZ alt boyutlarından başkalarının duygularını değerlendirme ile TD alt boyutlarından direnç özellikleri geliştirme (%15) ve baskı altında gösterilen zayıflıklar (%21) arasında negatif yönlü anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Başkalarının duygularını değerlendirme düzeyi arttıkça direnç özelliği geliştirme ve baskı altında gösterilen zayıflıklar düzeyi azalmaktadır. DZ alt boyutlarından kendi duygularını değerlendirme ile yine DZ alt boyutlarından duyguları düzenleme (%31), sosyal beceriler (%21) ve duyguların kullanımı (%24) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Kendi duygularını değerlendirme düzeyi arttıkça duyguları düzenleme, sosyal beceri ve duyguların kullanımı becerisi artmaktadır. DZ alt boyutlarından duyguları düzenleme ile DZ alt boyutlarından duyguların kullanımı (%31) ve TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme (%17) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Duyguları düzenleme seviyesi arttıkça duyguların kullanımı ve direnç özellikleri geliştirme düzeyi artmaktadır. DZ alt boyutlarından sosyal beceriler ile duyguların kullanımı arasında %17 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Sosyal beceri düzeyi arttıkça duyguların kullanımı düzeyi artmaktadır. DZ alt boyutlarından sosyal beceriler ile TD alt boyutlarından baskı altında gösterilen zayıflıklar arasında %16 oranında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Sosyal beceri düzeyi arttıkça baskı altında gösterilen zayıflık düzeyi azalmaktadır. DZ alt boyutlarından duyguların kullanımı ile TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme arasında %21 oranında anlamlı farklılık bulunmuştur. Duyguların kullanımı düzeyi arttıkça direnç özellikleri gösterme düzeyi artmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu araştırmada; basketbolda farklı liglerde oynayan oyuncuların oluşan araştırma grubunda duygusal zekâ ve takım direnci arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın bir başka amacı ise katılımcıların duygusal zekâ ile takım direncinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi ve daha önceden konu ile ilgili yapılan çalışmaların benzerliklerine ve karşılaştırmalarına yer vermektir.

Hipotez 1 farklı liglerdeki basketbolcuların duygusal zekâ ve alt boyut düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre farklılık vardır.

Tablo 3 incelendiğinde DZ ve alt boyutlarının cinsiyet değişkenine ilişkin değerlendirmesinde duyguları düzenleme ve duyguların kullanımı boyutlarında kadın veya erkek olma durumu belirleyici bir rol oynamamaktadır. Bununla birlikte duygusal zeka, başkalarının duygularını değerlendirme, kendi duygularını değerlendirme ve sosyal beceriler değişkenlerinde ise kadın sporcuların ortalama değerleri erkek sporculara göre istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Kadın sporcular başkalarının duygularını değerlendirme, kendi duygularını değerlendirme ve sosyal beceriler konusunda erkek sporculara göre daha iyi olduğu söylenebilir. Çalışmamızın istatistiklerini destekler nitelikte olan Aygün (2018), buz hokeyi sporcularına uyguladığı çalışmada kadın sporcuların DZ alt boyutlarından sosyal beceriler boyutunda erkek sporculara göre daha başarılı olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Çalışmamızın bulgularından farklı bulgular taşıyan; Sarıkabak, Eyüboğlu ve Ayrancı (2018), sporcuların duygusal zekâ seviyelerinin erteleme davranışı üzerine etkisini incelediğinde duygusal zekâ alt boyutlarının kadın ve erkek sporcular arasında istatistiksel olarak farklılık göstermediği sonucuna varmışlardır.

Hipotez 2 farklı ligdeki basketbolcular duygusal zekâ ve alt boyutları düzeyinde oynadıkları lig durumuna göre farklılık göstermektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların DZ ve alt boyutları ile oynadığı lig durumuna bakıldığında başkalarının duygularını değerlendirme, kendi duygularını değerlendirme, duyguları düzenleme ve sosyal beceriler değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Bununla birlikte duyguların kullanımı değişkeninde amatör basketbolcuların ortalama değerleri profesyonel basketbolcuların ortalama değerlerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Çalışmalarımızın istatistiklerini destekler nitelikte Demir ve Özdayı (2021), yılında yaptığı çalışmada farklı liglerdeki kadın futbolcuların duygusal zekâ düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemiş ve 3. Ligde oynayan kadın futbolcuların 1. Ligde oynayan kadın futbolculara göre duyguların kullanımı düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Hipotez 3 Farklı liglerde oynayan basketbolcuların duygusal zekâ ve alt boyutları yaş ve lisanslı sporculuk yılı değişkenlerine göre farklılık gösterir.

Tablo 5'e bakıldığında yaş değişkeni ile başkalarının duygularını değerlendirme alt boyutu arasında negatif yönlü korelasyon tespit edilmiştir ($r:-,21$). Dolayısıyla yaş büyüdükçe başkalarının duygularını değerlendirme düzeyinin azaldığı görülmektedir. Bununla birlikte duyguları düzenleme ($r:,24$) ve duyguların kullanımı($r:,18$) ile yaş değişkeni arasında ise pozitif yönlü bir korelasyon tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgular doğrultusunda yaş arttıkça duyguları düzenleme ve duyguların kullanımının da arttığı söylenebilir. Çalışmamızı destekler nitelikte; Çelik, Şahin, Yılmaz ve Besler (2021), yaptıkları çalışmada elit seviyedeki bireysel kadın sporcuların duygusal zeka sonuçlarını incelemiş ve 23 ve üzeri yaş grubunda olan sporcuların, diğer alt yaş grubunda olan sporculara göre duyguların kullanımı ve duyguları düzenleme alt boyutlarında duygusal zekâ düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Çalışmamızın bulgularından farklı sonuç taşıyan Özdenk, Akyıldız ve Şanlı (2020) yılında yaptıkları çalışmada bireysel ve takım sporcularının duygusal zeka düzeylerini incelemiş ve çalışmanın sonucunda araştırmaya katılan katılımcıların yaş değişkeninin duygusal zeka düzeylerini etkilemedikleri sonucuna varmıştır.

DZ alt boyutları ile lisanslı sporculuk yılı değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında ise DZ alt boyutlarından kendi duygularını değerlendirme ($r:16$) ve duyguların kullanımı ($r:22$) ile lisanslı sporculuk yılı arasında pozitif yönlü anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Dolayısıyla lisanslı sporculuk yılı arttıkça kendi duygularını değerlendirme ve duyguların kullanımı düzeyinin geliştiği söylenebilir. Diğer yandan lisanslı sporculuk yılı ile başkalarının duygularını değerlendirme, duyguları düzenleme ve sosyal beceriler alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Çalışmamızla benzer sonuçlar taşıyan Yazıcı ve ark., (2021) yaptıkları çalışmada sporculuk yılı daha fazla olan genç futbolcuların duygusal zeka düzeylerinin, sporculuk yılı daha az olan futbolculardan daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmamızın bulgularından farklı sonuç taşıyan Varol (2020), yaptığı çalışmada sporcuların liderlik düzeyleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve sporcuların duygusal zeka düzeylerinde kendi duygularını değerlendirme alt boyutunda 0-3 yıl spor geçmişi olan sporcuların, 10 yıl ve üstü spor geçmişi olan sporculara göre kendi duygularını değerlendirme düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Hipotez 4 Farklı liglerde oynayan basketbolcuların takım direnci ve alt boyutları lig düzeyine göre değişkenlik gösterir.

Tablo 6'da çalışmaya katılan sporcuların TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme ile lig düzeyleri değişkeni arasında amatör sporcuların ortalama değerleri profesyonel sporcuların ortalama değerlerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Bunun sebebi amatör futbolcuların profesyonel futbolculara göre başarıya daha az doymuş ve bu sebepten dolayı daha istekli olmasından kaynaklanabilir. Diğer yandan TD alt boyutlarından baskı altında gösterilen zayıflıklar ile lig düzeyleri değişkeni arasında ise anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Hipotez 5 Farklı liglerde oynayan basketbolcuların takım direnci ve alt boyutları cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterir.

Tablo 7’de ise çalışmaya katılan sporcuların TD ve alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Takımın hedefe odaklanması, takım arkadaşlarına inanması ve güvenmesi, zorluklara karşı mücadele etme ve çabalamasında kadın veya erkek oluşu önem göstermemektedir.

Hipotez 6 Farklı liglerde basketbol oynayan sporcuların takım direnci ve alt boyutları yaş ve lisanslı sporculuk yılına göre değişkenlik göstermektedir.

Tablo 8’e bakıldığında çalışmaya katılan sporcuların TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme ve baskı altında gösterilen zayıflıklar ile yaş ve lisanslı sporculuk yılı değişkenleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Bunun sebebi olarak karşılaşılan zorluklar karşısında genç sporcuların daha istekli olması ve orta yaş ve üzeri sporcularının deneyimlerin daha yüksek olup zorluklarla nasıl baş edeceğini daha iyi bilmesi gösterilebilir.

Hipotez 7 Farklı liglerde basketbol oynayan sporcuların duygusal zekâ düzeyleri ile takım direnci düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.

Tablo 9’a bakıldığında çalışmaya katılan sporcuların DZ ortalamaları ile TD ortalamaları arasında %25 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Dolayısıyla sporcuların duygusal zekâ düzeyleri arttıkça takım direnci düzeyleri artmaktadır. TD ortalamaları ile DZ alt boyutlarından duyguları düzenleme arasında %25 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Takım direnci düzeyi arttıkça duyguları düzenleme seviyesi artmaktadır. Duygusal zeka alt boyutlarından başkalarının duygularını değerlendirme ile sosyal beceriler arasında %18 oranında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Başkalarının duygularını değerlendirme düzeyi arttıkça sosyal beceri düzeyi de artmaktadır. Bunun sebebi olarak sporcunun kendi duyguları, kendi hedefleri, kendi isteklerinin yanı sıra başkalarının da duygularını anlayabilme, empati kurabilme ve bu bağlamda başkalarının isteklerine yanıt verebilmesinin sosyal ilişkilerini kolaylaştırmasına sebep olduğundan gösterilebilir. DZ alt boyutlarından başkalarının duygularını

değerlendirme ile TD alt boyutlarından direnç özellikleri geliştirme (%15) ve baskı altında gösterilen zayıflıklar (%21) arasında negatif yönlü anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Başkalarının duygularını değerlendirme düzeyi arttıkça direnç özelliği geliştirme ve baskı altında gösterilen zayıflıklar düzeyi azalmaktadır. DZ alt boyutlarından kendi duygularını değerlendirme ile yine DZ alt boyutlarından duyguları düzenleme (%31), sosyal beceriler (%21) ve duyguların kullanımı (%24) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Kendi duygularını değerlendirme düzeyi arttıkça duyguları düzenleme, sosyal beceri ve duyguların kullanımı becerisi artmaktadır. Bu bağlamda kendi duygularının farkında olan ve bu duyguları yaşadıkça duygularını daha kolay tanıyan sporcuların, duygularını daha kolay kontrol edebilme, duygularını başka insanlarla paylaşabilme, olumlu bir ruh halini nasıl devam ettireceğini ya da olumsuz bir ruh halinden nasıl kurtulabileceğini daha kolay çözümleyebilmesinden kaynaklandığı söylenebilir. DZ alt boyutlarından duyguları düzenleme ile DZ alt boyutlarından duyguların kullanımı (%31) ve TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme (%17) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Duyguları düzenleme seviyesi arttıkça duyguların kullanımı ve direnç özellikleri geliştirme düzeyi artmaktadır. Bunun sebebi olarak duyguları üzerinde kontrol sahibi olan ve ona neyin iyi hissettireceğini bilen sporcuların, olumlu ruh haline daha kolay ulaşabilmesi ya da olumlu ruh halini devam ettirebilmesi, karşılaşılan stresörlere daha kolay ve daha hızlı yanıt verebilmesine olanak sağladığı söylenebilir. DZ alt boyutlarından sosyal beceriler ile duyguların kullanımı arasında %17 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Sosyal beceri düzeyi arttıkça duyguların kullanımı düzeyi artmaktadır. Bu bağlamda sosyal becerisi yüksek sporcuların duygularını başkasına rahat bir şekilde ifade edebilmesi sonucunda, karşılaşılan engeller karşısında yeni fikirler, tavsiyeler ve yeni çözüm yolları geliştirmesinin daha kolay olmasından kaynaklandığı söylenebilir. DZ alt boyutlarından sosyal beceriler ile TD alt boyutlarından baskı altında gösterilen zayıflıklar arasında %16 oranında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Sosyal beceri düzeyi arttıkça baskı altında gösterilen zayıflık düzeyi azalmaktadır. Bunun sebebi olarak sosyal becerisi yüksek sporcuların, takım arkadaşının karşılaştığı zorluklar karşısında kendisini daha iyi hissetmesi için yardımcı olmasından kaynaklandığı söylenebilir. DZ alt boyutlarından duyguların kullanımı

ile TD alt boyutlarından direnç özellikleri gösterme arasında %21 oranında anlamlı farklılık bulunmuştur. Duyguların kullanımı düzeyi arttıkça direnç özellikleri gösterme düzeyi artmaktadır. Bu bağlamda duygu kullanımı yüksek sporcuların karşılaşılan engeller karşısında daha kararlı ve istikrarlı olması, takımın hedefinden şaşmamasına ve inancını yitirmemesine sebep olduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

1. Çalışmanın örneklem sayısı arttırılarak yapılması
2. Çalışma farklı branşta takım sporlarına da uygulanması
3. Takım direnci kavramının farklı parametreler ve performansla olan ilişkisine yönelik çalışmaların yapılması
4. Bu araştırma ile ortaya konulan sonuçlar Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından değerlendirilerek, antrenör gelişim seminerlerinde verilen eğitimlerde bilimsel bir kanıt olarak sunulması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Ardahan, F. (2012). Duygusal zekâ ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin doğa sporu yapanlar örneğinde incelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 3(3), 20-33.

Arnold, R., & Fletcher, D. (2012). A research synthesis and taxonomic classification of the organizational stressors encountered by sport performers. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 34(3), 397-429.

Arnold, R., & Sarkar, M. (2015). Preparing athletes and teams for the Olympic Games: Experiences and lessons learned from the world's best sport psychologists. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(1), 4-20.

Ashforth, B. E., & Humphrey, R. H. (1995). Emotion in the workplace: A reappraisal. *Human relations*, 48(2), 97-125.

Adiloğulları, İ. (2011). Profesyonel Futbolcularda Duygusal Zeka İle Örgütsel Bağlılık İlişkisi (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

Adiloğulları, İ., & Görgülü, R. (2015). Sporda duygusal zeka envanteri'nin uyarlama çalışması. *Uluslararası Spor Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1(2), 83-94.

Aksu, O. (2018). Karate sporcularının sürekli kaygı düzeyleri, duygusal zeka ve kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Aygün, M. (2019). Buz hokeyi sporcularında duygusal zekâ ve liderlik [Emotional intelligence and leadership in ice hockey players]. Nobel Yayınları.

A. Durhan, Koçak, A., & Karaküçük, S. (2020). 10-14 Yaş Grubunda Oyunsallık ve Duygusal Zeka İlişkisi. *Herkes İçin Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(2), 69-75.

Bahadır, G., & Adiloğulları, İ. (2020). Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinde Zihinsel Dayanıklılık ile Duygusal Zekâ Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 6(4), 117-128.

Baker, J., Côté, J., & Deakin, J. (2005). Expertise in ultra-endurance triathletes early sport involvement, training structure, and the theory of deliberate practice. *Journal of applied sport psychology*, 17(1), 64-78.

Bar-On, R. (1997). Emotional intelligence. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 29, 164-175.

Başaran, İ.E. (1998). "Eğitim Psikolojisi". Ankara: Aydan Web Tesisleri.

Goleman, D. (2003). Duygusal zekâ, İstanbul: Varlık Yayınları.

Bogar, C. B., & Hulse-Killacky, D. (2006). Resiliency determinants and resiliency processes among female adult survivors of childhood sexual abuse. *Journal of Counseling & Development*, 84(3), 318-327.

Bonanno, G. A., Galea, S., Bucciarelli, A., & Vlahov, D. (2007). What predicts psychological resilience after disaster? The role of demographics, resources, and life stress. *Journal of consulting and clinical psychology*, 75(5), 671.

Cooper, R. K., Sawaf, A., Ayman, Z. B., & Sancar, B. (2003). Liderlikte duygusal zekâ: Yönetim ve organizasyonlarda duygusal zekâ. Sistem Yayıncılık.

Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression And Anxiety*, 18(2), 76-82.

Couture, R. T., Jerome, W., & Tihanyi, J. (1999). Can associative and dissociative strategies affect the swimming performance of recreational swimmers? *The Sport Psychologist*, 13(3), 334-343.

Çelik, Yılmaz, O., Şahin, İ., & Besler, M. (2021). Elit seviyedeki bireysel kadın sporcuların duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 110-122.

Dalbudak, İ.(2019). 18-20 yaş arası spor yapan ve yapmayan B2 ve B3 görme engelli bireylerin duygusal zekâ ve saldırganlık düzeyleri bakımından incelenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Doktora tezi.

Danacı, E. (2015). Spor Yöneticilerinin Liderlik ve Duygusal Zekâ Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: İstanbul İli Örnekleme. Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Daş, C. (2006). Bütünleşmek Ve Büyüme, Gestalt Terapi Yaklaşımı. Ankara, HYB Yayıncılık.

David, R. J., & Collins Jr, J. W. (1997). Differing birth weight among infants of US-born blacks, African-born blacks, and US-born whites. *New England Journal of Medicine*, 337(17), 1209-1214.

Deci, E. L. & Ryan, R. M., (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54-67.

Decroos, S.; Lines, R.L.; Morgan, P.B.; Fletcher, D.; Sarkar, M.; Fransen, K.; Vande Broek, G. (2017). Development and validation of the characteristics of resilience in sports teams inventory. *Sport Exerc. Perform. Psychol.* 6, 158–178

Demir, M., & Özdayı, N. (2020). Farklı liglerdeki kadın futbolcuların duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Deniz, M., & Yılmaz, E. (2006). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ ve stresle başa çıkma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25), 17-26.

Durhan, T. A., Koçak, A., & Karaküçük, S. (2020). 10-14 yaş grubunda oyunsallık ve duygusal zeka ilişkisi. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(2), 69-75.

Egeland, B., Carlson, E., & Sroufe, L. A. (1993). Resilience as process. *Development and Psychopathology*, 5(4), 517-528.

Fletcher, D., & Sarkar, M. (2012). A grounded theory of psychological resilience in Olympic champions. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(5), 669-678.

Freeman, P., & Rees, T. (2010). Perceived social support from team-mates: Direct and stress-buffering effects on self-confidence. *European Journal of Sport Science*, 10(1), 59-67.

Freeman, P., Coffee, P., & Rees, T. (2011). The PASS-Q: The perceived available support in sport questionnaire. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 33(1), 54-74.

Frijda, N. H. (1988). The laws of emotion. *American Psychologist*, 43(5), 349.

Galli, N., & Vealey, R. S. (2008). "Bouncing back" from adversity: Athletes' experiences of resilience. *The Sport Psychologist*, 22(3), 316-335.

Galli, N., & Reel, J. J. (2012). 'It was hard, but it was good': A qualitative exploration of stress-related growth in Division I intercollegiate athletes. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 4(3), 297-319.

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. NYC: Basic Books.

Grove, J. R., & Heard, N. P. (1997). Optimism and sport confidence as correlates of slump-related coping among athletes. *The Sport Psychologist*, 11(4), 400-410.

Golby, J., & Wood, P. (2016). The effects of psychological skills training on mental toughness and psychological well-being of student-athletes. *Psychology*, 7(06), 901.

Gorgulu, R., Senel, E., Adilogulları, İ., & Yildiz, M. (2018). An adaptation study of measurement properties for the characteristics of resilience in sports team inventory. *Education Sciences*, 8(3), 139.

Gould, D., Bridges, D., Udry, E., & Beck, L. (1997). Stress sources encountered when rehabilitating from season-ending ski injuries. *The Sport Psychologist*, 11(4), 361-378.

Gould, D., Dieffenbach, K., & Moffett, A. (2002). Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(3), 172-204.

Greeff, A. P., & Human, B. (2004). Resilience in families in which a parent has died. *The American Journal of Family Therapy*, 32(1), 27-42.

Goleman, D., & Gurin, J. (Eds.). (1995). *Mind body medicine: How to use your mind for better health*. Consumer Reports Books.

Goleman, D. (Ed.). (2003). *Healing emotions: Conversations with the Dalai Lama on mindfulness, emotions, and health*. Shambhala publications.

Gucciardi, D. F., Gordon, S., & Dimmock, J. A. (2008). Towards an understanding of mental toughness in Australian football. *Journal of Applied Sport Psychology*, 20(3), 261-281.

Gucciardi, D. F., Gordon, S., & Dimmock, J. A. (2009). Evaluation of a mental toughness training program for youth-aged Australian footballers: I. A quantitative analysis. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(3), 307-323.

Gucciardi, D. F., Jackson, B., Coulter, T. J., & Mallett, C. J. (2011). The Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC): Dimensionality and age-related measurement invariance with Australian cricketers. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(4), 423-433.

Gustafsson, H., Hassmén, P., & Podlog, L. (2010). Exploring the relationship between hope and burnout in competitive sport. *Journal of Sports Sciences*, 28(14), 1495-1504.

Güvendi, B., Türksoy, A., Güçlü, M., & Konter, E. (2018). Profesyonel güreşçilerin cesaret düzeyleri ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 4(2), 70-78.

Hays, K., Maynard, I., Thomas, O., & Bawden, M. (2007). Sources and types of confidence identified by world class sport performers. *Journal of Applied Sport Psychology*, 19(4), 434-456.

Havuç, T., Sertbaş, K., Bahadır, T. K., Çutuk, S., & Uzuner, M. E. (2020). Cimnastik sporcusu ailelerin duygusal zekâ ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 57-69.

Holland, M. J., Woodcock, C., Cumming, J., & Duda, J. L. (2010). Mental qualities and employed mental techniques of young elite team sport athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 4(1), 19-38.

Howe, A., Smajdor, A., & Stöckl, A. (2012). Towards an understanding of resilience and its relevance to medical training. *Medical Education*, 46(4), 349-356.

Karaoğlu, B. Turan, M. B., & Osman, P.(2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri ile duygusal zekâ seviyelerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 85-99.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri (24. baskı)*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Kartol, A., & Erçevik, A. (2020). Üniversite öğrencilerinde duygusal zeka ve yaşam doyumu: yaşamda anlamın aracı rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 718-728.

Kaynak, A., & Erhan, T. U. N. Ç. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 85-104.

Kelly, S. E., Bourgeault, I., & Dingwall, R. (2010). Qualitative interviewing techniques and styles. *The SAGE handbook of qualitative methods in health research*, 317.

Konrad, S., & Hendl, C. (2001). Duygularla Güçlenmek. Duygusal Zekâ Sayesinde Başarılı Bir Hayat. Hayat Yayınları, İstanbul.

Lam, S. S. , Feldman, D. C., & Ng, T. W., (2010). Psychological contract breaches, organizational commitment, and innovation-related behaviors: A latent growth modeling approach. *Journal of Applied Psychology*, 95(4), 744.

Lane, A. M., Thelwell, R. C., Lowther, J., & Devonport, T. J. (2009). Emotional intelligence and psychological skills use among athletes. *Social Behavior And Personality*, 37(2), 195-201.

Luthar, S. S., & Zelazo, L. B. (2003). Research on resilience: An integrative review. *Resilience and vulnerability: Adaptation in the context of childhood adversities*, 2, 510-549.

MacNamara, Á., Button, A., & Collins, D. (2010). The role of psychological characteristics in facilitating the pathway to elite performance part 1: Identifying mental skills and behaviors. *The Sport Psychologist*, 24(1), 52-73.

Major, B., & Schmader, T. (1998). Coping with stigma through psychological disengagement. In *Prejudice* (219-241). Academic Press.

Mallett, C. J., & Hanrahan, S. J. (2004). Elite athletes: why does the ‘fire’ burn so brightly? *Psychology of Sport And Exercise*, 5(2), 183-200.

Mayer, J. D. & Salovey, P., (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.

Mayer, J. D., & Salovey, P. (2007). Mayer-Salovey-Caruso emotional intelligence test. Toronto: Multi-Health Systems Incorporated.

Maynard, I., & Bawden, M. (2009). The role of confidence in world-class sport performance. *Journal of Sports Sciences*, 27(11), 1185-1199.

Mellalieu, S. D., Hanton, S., & Fletcher, D. (2006). A competitive anxiety review: Recent directions in sport psychology research. *Literature Reviews in Sport Psychology*, 9(1), 1-145.

McKay, M., Eshelman, E. R., & Davis, M., (2008). The relaxation and stress reduction workbook. New Harbinger Publications.

Morgan, P. B., Fletcher, D., & Sarkar, M. (2013). Defining and characterizing team resilience in elite sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 14(4), 549-559.

Morgan, P. B., Fletcher, D., & Sarkar, M. (2015). Understanding team resilience in the world's best athletes: A case study of a rugby union World Cup winning team. *Psychology of Sport and Exercise*, 16, 91-100.

Morpa Spor Ansiklopedisi (2001) Basketbol, Morpa Kùltür Yayınları 1. cilt, İstanbul.

Naglieri, J. A., & LeBuffe, P. A. (2005). Measuring Resilience in Children Handbook of Resilience in Children (pp. 107–121).

Orhan, S. (2018). Bireysel sporcular ve takım sporcularında duygusal zekâ ve zihinsel dayanıklılık ilişkisi. Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Öcal, K., & Şenel, A. G. E. (2016). Duygusal zekanın sosyal destek algısı üzerindeki etkisi: Öz yeterlik. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*. 17(36).

Öner, N. (2018) Gençlik hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü çalışanlarının öğrenilmiş güçlülük ve duygusal zeka düzeylerinin incelenmesi. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Antalya.

Özdenk, Ç., Akyıldız, Y., & Şanlı, S. (2020). Bireysel ve takım sporcularının duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-8.

Pelletier, L. G., Tuson, K. M., Fortier, M. S., Vallerand, R. J., Briere, N. M., & Blais, M. R. (1995). Toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation in sports: The Sport Motivation Scale (SMS). *Journal of sport and Exercise Psychology*, 17(1), 35-53.

Rees, T., & Hardy, L. (2000). An investigation of the social support experiences of high-level sports performers. *The Sport Psychologist*, 14(4), 327-347.

Sarkar, M., & Fletcher, D. (2014). Psychological resilience in sport performers: a review of stressors and protective factors. *Journal of Sports Sciences*, 32(15), 1419-1434.

Sarkar, M., & Fletcher, D. (2016). Developing resilience through coaching. In *The psychology of sports coaching* (pp. 235-248). Routledge.

Sarıkabak, M., Eyuboğlu, E., & Ayrancı, M. (2018). Investigation of the effect of emotional intelligence levels of bocce (petanque) athletes on academic procrastination behaviors. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 4(1), 163-177.

Rutter, M. (2006). Implications of resilience concepts for scientific understanding. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1094(1), 1-12.

Scanlan, T. K., Stein, G. L., & Ravizza, K. (1991). An in-depth study of former elite figure skaters: III. Sources of stress. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 13(2).

Schutte, N. S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J., & Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 167-177.

Seery, M. D., Holman, E. A., & Silver, R. C. (2010). Whatever does not kill us: cumulative lifetime adversity, vulnerability, and resilience. *Journal of Personality and Social Psychology*, 99(6), 1025.

Serter, K., & Biçer, T. (2019). Yerel yönetimler ve gençlik hizmetleri spor müdürlüğü'nde görev yapan spor yöneticilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile mutlulukları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 4(2), 66-82.

Soylu, Y., Salman, M. N., & Ayan, S. (2017). 16-21 yaş arası elit düzeydeki takımların genç futbolcularının duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(17), 397-410.

Sunay, H., Karakulak, İ., & Sarıkabak, M (2019). Lise öğrencilerinin sosyal fizik kaygı durumları ve duygusal zekâ düzeylerinin spor yapma durumlarına göre incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 119-133.

Tabei, Y., Fletcher, D., & Goodger, K. (2012). The relationship between organizational stressors and athlete burnout in soccer players. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 6(2), 146-165.

Taşkın, A. K., Taşgın, Ö., Başaran, M. H., & Taşkın, C. (2010). Examine of emotional intelligence levels on physical education students according to some variables. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(2), 98-103.

Thelwell, R. C., Weston, N. J., & Greenlees, I. A. (2007). Batting on a sticky wicket: Identifying sources of stress and associated coping strategies for professional cricket batsmen. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(2), 219-232.

Tugade, M. M., Fredrickson, B. L., & Feldman Barrett, L. (2004). Psychological resilience and positive emotional granularity: Examining the benefits of positive emotions on coping and health. *Journal of Personality*, 72(6), 1161-1190.

Türkmen, Y., Muhammet, Ö. Z. E. R., Karabulut, N., & Zekioğlu, A. (2020). Bireysel spor yapanlarda duygusal zekâ düzeylerinin akademik not ortalamaları açısından araştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 81-92.

Turan, M. B., Ususflu, O., Kenan, K., Karaoğlu, B., & Ulucan, H. (2018). Profesyonel futbolcularda sporda insan hakları tutumu ve özgünlük düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 1-18.

Üncü, S. Y. (2007). Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı).

Varol, İ. (2020). Sporcuların liderlik özellikleri ile duygusal zeka düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Vealey, R. S., Garner-Holman, M., Hayashi, S. W., & Giacobbi, P. (1998). Sources of sport-confidence: Conceptualization and instrument development. *Journal of Sport and Exercise psychology*, 20(1), 54-80.

Windle, G. (2011). What is resilience? A review and concept analysis. *Reviews In Clinical Gerontology*, 21(2), 152-169.

Yazıcı, A., Yapar, A., Güven, Ş., Taşcıoğlu, R., & Ulutaş, İ. (2021). Comparison of Emotional Intelligence and Mental Toughness of Youth Soccer Players in Terms of Position and Soccer Experience Variables. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(3), 407-418.

Zekioğlu, A., Tatar, A., Bekiroğlu, B., & Çamkerten, S. (2020). Spor Yapmanın Duygusal Öz Farkındalığı Açıklamadaki Rolünün İncelenmesi: Betimsel Bir Çalışma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 402-419.

Zülkadiroğlu, N. (2019). Amatör güreşçi ve futbolcuların duygusal zekâlarının bazı değişkenler açısından karşılaştırılması: Kahramanmaraş ili rneği Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Zysberg, L., Orenshtein, C., Gimmon, E., & Robinson, R. (2017). Emotional intelligence, personality, stress, and burnout among educators. *International Journal of Stress Management*, 24(1), 122.

EKLER

EK – 1

Yaklaşık 5 dakikanızı alacak olan ölçeğe ilişkin yanıtlama işlemi bilimsel bir çalışma için gerçekleştirilmektedir. Toplanan veriler kesinlikle 3. Şahıslar ile paylaşılmayacak olup verilerin gizliliği bizzat araştırmacılar tarafından sağlanacaktır. İfadelere cevap verirken olması gereken durumu değil, var olan durumu değerlendirmenizi rica ederiz. Şimdiden vakit ayırdığınız için teşekkürler.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1- Birinin duygularını, onun yüz ifadelerine bakarak söyleyebilirim.						
2- Başka biri yaşamıyla ilgili önemli bir olayı bana anlattığında, bu olayı neredeyse kendim yaşamış gibi hissederim.						
3- Başka insanların ne hissettiğini sadece onların yüz ifadelerine bakarak anlarım.						
4- İnsanların kendilerini nasıl hissettiklerini onların ses tonlarını dinleyerek söyleyebilirim.						
5- Duygularımı yaşadıkça, onların farkında olurum.						
6- Duygularımın neden değiştiğinin farkında olurum.						
7- Duygularımı yaşadıkça, onları kolaylıkla tanırım.						
8- Duygularım üzerinde kontrole sahibim.						
9- Beni mutlu eden aktiviteleri arar bulurum						
10- Duygularımı başkalarıyla paylaşmak hoşuma gider.						
11- Başkalarının hoşlanacağı aktiviteleri düzenlerim.						
12- Diğer insanlara üzgün olduklarında kendilerini daha iyi hissetmeleri için yardım ederim						
13- Ruh halim değiştiğinde yeni olasılıkları görürüm.						
14- Olumlu bir duygu yaşadığımda onu nasıl devam ettireceğimi bilirim.						
15- Olumlu bir duygu durumunda olduğumda, problemleri çözmek benim için kolaydır.						
16- Ruh halim olumlu olduğunda yeni fikirler bulabilirim.						

17- Duygularımda bir değişme hissettiğimde yeni fikirler bulmaya eğilimliyimdir.					
18- Engeller karşısında kararlılığımı sürdürmek için iyi ruh hallerimi kullanırım.					

Çanakkale Onsekiz Mart
Üniversitesi Beden Eğitimi ve
Spor Anabilim Dalı

Duygu AKGÜN

Yaş:

Cinsiyet: Kadın() Erkek ()

Oynadığı Lig:

Lisanslı Sporculuk Yılı:

EK – 2
SPORDA TAKIM DİRENCİ ÖZELLİKLERİ ENVANTERİ

<i>Geçen ay içerisinde, takımım baskı altındayken...</i>		<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>			<i>Kesinlikle Katlıyorum</i>			
1.	Takım, önemli olan neyse ona odaklanabildi.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Takım arkadaşlarım birbirleriyle olumsuz yönde iletişim kurmaya başladı.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Takım arkadaşlarım birbirleri için mücadele etti.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Takım güven kaybetti.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Takım arkadaşlarıma güvenebileceğimi hissettim.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Takımdaki ortak çaba düzeyi düştü.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Etkili iletişim, oyuncuların zihinlerinin mevcut göreve odaklanmış halde kalmasını sağladı.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Takım arkadaşlarım birbirlerine güvensizlik duymaya başladı.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Takım arkadaşlarım ekibin ortak inancına katkıda bulunmaya kendilerini adanmış durumdaydı.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Takım arkadaşlarım birbirlerini hayal kırıklığına uğratmamak için çok mücadele etti.	1	2	3	4	5	6	7
11.	Bireyler takımdaki rollerini unutmuş, ne yapmaları gerektiğini bilmiyorlardı.	1	2	3	4	5	6	7
12.	Takım olarak yaşadığımız zorluklar, bize baskılara karşı koymayı öğretti.	1	2	3	4	5	6	7
13.	Takım arkadaşlarımdan hiçbir destek gelmedi.	1	2	3	4	5	6	7
14.	Takım arkadaşlarım arasındaki güçlü bağlar zor zamanlarda takıma yardımcı oldu.	1	2	3	4	5	6	7
15.	Takım en zor anlarda direnç gösteremedi.	1	2	3	4	5	6	7
16.	Takım, baskıyı hafifletmek için yeniden odaklanabildi.	1	2	3	4	5	6	7
17.	Takım, baskılara karşı koymak için birlikte çalışarak inanç kazandı.	1	2	3	4	5	6	7
18.	Takım, ortak takım vizyonu, değerler ve yol gösterici davranış ilkelerinden faydalandı.	1	2	3	4	5	6	7
19.	Takım, baskıya karşı koyabilme yeteneğine inanmadı.	1	2	3	4	5	6	7
20.	Takım, ortak takım vizyonunu iyice düşündü.	1	2	3	4	5	6	7

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

15440

Sayı : E-18920478-050.01.04-2100054270
Konu : Başvuru İncelemesi(Doç. Dr. İlhan
ADİLOĞULLARI)

07.04.2021

Sayın Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI

Yürütücülüğünü yapmış olduğumuz "Duygusal zeka takım direncini etkiler mi? (Profesyonel Basketbolcular üzerine bir uygulama)" başlıklı 2011-KAEK-27/2021-E.1900104718 no'lu projeniz ile ilgili olarak Klinik Araştırmalar Etik Kurulunun almış olduğu 31.03.2021 tarih ve 04-23 no'lu kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Karar Tarihi: 31.03.2021
Karar No : 2020-04

Karar-23)2011-KAEK-27/2021-E.1900104718 no'lu araştırma ile ilgili olarak Proje yürütücüsü Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI' nın çalışması Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup; yapılan oylamada "ETİK KURUL ONAYINI ALIR" kararı verilmiştir.

Prof. Dr. Coşkun SILAN
Kurul Başkanı

Yapılan oylama sonucu:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: ADDHC17

Belge Takip Adresi: dogrulama.cema.edu.tr

Adres: Onsekiz Mart Üniversitesi Tercüğü Yerleşkesi Çanakkale

Telefon No: (0 286) 2180018

e-Posta:

Web Adresi: www.cema.edu.tr

Faks No:

İnternet Adresi: www.cema.edu.tr

Bilgi için:

Kodlu Yürütme

Sistem

Telefon No:

ÖZGEÇMİŞ

Duygu AKGÜN

